Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (antroji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. lapkričio 10 d.*

„Arbitražinė išlyga – Europos Sąjungos tarptautinių misijų tarptautiniai civiliai darbuotojai – Įdarbinimas pagal sutartis – Paeiliui sudaromos terminuotos darbo sutartys – Prašymas visus sutartinius santykius pakeisti į neterminuotą darbo sutartį – Ieškinys dėl sutartinės atsakomybės – Ieškinys dėl deliktinės atsakomybės“

Byloje T-602/15 RENV

Liam Jenkinson, gyvenantis Kilarnyje (Airija), atstovaujamas *avocate* N. de Montigny,

ieškovas,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą A. Vitro ir M. Bishop,

Europos Komisiją, atstovaujamą B. Mongin, D. Bianchi ir G. Gattinara,

Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT), atstovaujamą S. Marquardt, R. Spáč ir E. Orgován,

ir

Eulex Kosovo, įsteigtą Prištinoje (Kosovas), atstovaujamą *avocate* E. Raoult,

atsakoves,

dėl, pirma, SESV 272 straipsniu grindžiamo reikalavimo pakeisti visas ieškovo darbo sutartis į neterminuotą darbo sutartį ir atlyginti jo patirtą su sutartiniais santykiais susijusią žalą ir, antra, SESV 268 ir 340 straipsniais grindžiamų reikalavimų pripažinti Tarybos, Komisijos, EIVT ir misijos *Eulex Kosovo* deliktinę atsakomybę

BENDRASIS TEISMAS (antroji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. van der Woude, teisėjai V. Tomljenović, F. Schalin, P. Škvařilová-Pelzl (pranešėja) ir I. Nõmm,

posėdžio sekretorius L. Ramette, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. liepos 8 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: prancūzų.

priima šį

Sprendimą

I. Ginčo aplinkybės

1 Ieškovas Liam Jenkinson, Airijos pilietis, nuo 1994 m. rugpjūčio 20 d. iki 2002 m. birželio 5 d. iš pradžių buvo įdarbintas pagal įvairias terminuotas darbo sutartis, paeiliui sudarytas su stebėsenos misija Jugoslavijoje, įsteigta 1991 m. liepos 13 d. Belgrade pasirašytu susitarimo memorandumu; tuo metu ji vadinosi Europos bendrijos stebėsenos misija (EBSM), o vėliau pagal 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos bendruosius veiksmus 2000/811/BUSP dėl Europos Sąjungos stebėsenos misijos (OL L 328, 2000, p. 53) pervadinta Europos Sąjungos stebėsenos misija (ESSM). EBSM, o vėliau ESSM įgaliojimai buvo kelis kartus pratęsti; paskutinį kartą 2006 m. lapkričio 30 d. Tarybos bendraisiais veiksmais 2006/867/BUSP, pratęsiančiais ir iš dalies keičiančiais Europos Sąjungos stebėjimo misijos (ESSM) mandatą (OL L 335, 2006, p. 48), šie įgaliojimai pratęsti iki 2007 m. gruodžio 31 d.

2 Vėliau nuo 2002 m. birželio 17 d. iki 2009 m. gruodžio 31 d. ieškovas buvo įdarbintas pagal terminuotas darbo sutartis, paeiliui sudarytas su Europos Sąjungos policijos misija (EUPM) Bosnijoje ir Hercegovinoje, įsteigta pagal 2002 m. kovo 11 d. Tarybos bendruosius veiksmus 2002/210/BUSP dėl Europos Sąjungos policijos misijos (OL L 70, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 1 t., p. 278). EUPM įgaliojimai buvo kelis kartus pratęsti; paskutinį kartą 2011 m. gruodžio 1 d. Tarybos sprendimu 2011/781/BUSP dėl Europos Sąjungos policijos misijos (EUPM) Bosnijoje ir Hercegovinoje (OL L 319, 2011, p. 51) jie pratęsti iki 2012 m. birželio 30 d.

3 Galiausiai nuo 2010 m. balandžio 5 d. iki 2014 m. lapkričio 14 d. ieškovas buvo įdarbintas pagal terminuotas darbo sutartis, vienuolika kartų paeiliui sudarytas su misija *Eulex Kosovo*; pirmosios devynios darbo sutartys buvo sudarytos su *Eulex Kosovo* vadovu, o dvi likusios – su pačia misija (toliau – vienuolika terminuotų darbo sutarčių). Misija *Eulex Kosovo* įsteigta pagal 2008 m. vasario 4 d. Tarybos bendruosius veiksmus 2008/124/BUSP dėl Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove EULEX KOSOVO (OL L 42, 2008, p. 92). Ši misija buvo kelis kartus pratęsta; 2014 m. birželio 12 d. Tarybos sprendimu 2014/349/BUSP, kuriuo iš dalies keičiami Bendrieji veiksmai 2008/124/BUSP (OL L 174, 2014, p. 42), ji pratęsta iki 2016 m. birželio 14 d.

4 Vykdant dešimtą terminuotą darbo sutartį, sudarytą su misija *Eulex Kosovo* ir galiojusią nuo 2014 m. birželio 15 d. iki spalio 14 d., ieškovui 2014 m. birželio 26 d. misijos *Eulex Kosovo* vadovo raštu (toliau – 2014 m. birželio 26 d. raštas) buvo pranešta apie tai, kad, valstybėms narėms priėmus 2014 m. birželio 24 d. sprendimą dėl misijos *Eulex Kosovo* pertvarkymo, darbo vieta, kurioje jis dirbo nuo pat įdarbinimo, nuo 2014 m. lapkričio 14 d. bus panaikinta, todėl jo darbo sutartis nebebus atnaujinta. Taigi vienuolikta (paskutinė) ieškovo terminuota darbo sutartis su misija *Eulex Kosovo* apėmė laikotarpį nuo 2014 m. spalio 15 d. iki lapkričio 14 d. (toliau – paskutinė terminuota darbo sutartis).

5 Visose ieškovo sudarytose terminuotose darbo sutartyse, išskyrus paskutinę, kiek tai susiję su jo veikla misijoje *Eulex Kosovo*, buvo arbitražinė išlyga, pagal kurią jurisdikciją turi Belgijos teismai. Paskutinės terminuotos darbo sutarties 21 straipsnyje įtvirtinta arbitražinė išlyga, pagal kurią, remiantis SESV 272 straipsniu, Europos Sąjungos teismas turi jurisdikciją nagrinėti visus iš sutarties kylančius ginčus.

II. Procesas Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme

6 2015 m. spalio 23 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo šį ieškovo ieškinį, pareikštą Europos Sąjungos Tarybai, Europos Komisijai, Europos išorės veiksmų tarnybai (EIVT) ir misijai *Eulex Kosovo*.

7 2016 m. lapkričio 9 d. Nutartimi *Jenkinson / Taryba ir kt.* (T-602/15, EU:T:2016:660, toliau – pirminė nutartis) dėl atsakovių pareikštų nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų Bendrasis Teismas pripažino, kad akivaizdžiai neturi jurisdikcijos priimti sprendimo dėl dviejų pagrindinių ieškinio reikalavimų, ir atmetė subsidiariai pateiktus ieškinio reikalavimus kaip akivaizdžiai nepriimtinus. Todėl Bendrasis Teismas atmetė visą ieškinį.

8 Gavęs ieškovo apeliacinį skundą dėl pirminės nutarties, 2018 m. liepos 5 d. Sprendimu *Jenkinson / Taryba ir kt.* (C-43/17 P, EU:C:2018:531, toliau – sprendimas dėl apeliacinio skundo) Teisingumo Teismas panaikino šią nutartį ir grąžino bylą Bendrajam Teismui.

9 Priėmus sprendimą dėl apeliacinio skundo, remiantis Bendrojo Teismo procedūros reglamento 217 straipsnio 2 dalimi, atsakovėms buvo nustatytas terminas pateikti atsiliepimą į ieškinį.

10 Atskirais dokumentais Komisija 2018 m. spalio 31 d., o Taryba ir EIVT 2018 m. lapkričio 19 d. pateikė nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus.

11 2018 m. lapkričio 19 d. misija *Eulex Kosovo* pateikė atsiliepimą į ieškinį.

12 2019 m. sausio 28 d. ieškovas pateikė pastabas dėl Tarybos, Komisijos ir EIVT pateiktų nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų.

13 2019 m. vasario 5 d. ieškovas pateikė dubliką.

14 2019 m. vasario 12 d. ieškovas kanceliarijai pateikė raštą, kuriame, remdamasis Procedūros reglamento 66 straipsniu, paprašė neatskleisti tam tikrų dubliko 2 priede nurodytų asmens duomenų visuomenei (išskyrus gyvenamosios vietos valstybę).

15 2019 m. kovo 21 d. misija *Eulex Kosovo* pateikė tripliką.

16 2019 m. kovo 29 d. pirmosios kolegijos nutartimi nepriimtinumu grindžiami prieštaravimai buvo prijungti prie bylos nagrinėjimo iš esmės. Vėliau Taryba, Komisija ir EIVT pateikė atsiliepimus į ieškinį.

17 2019 m. birželio 18 d. ieškovas paprašė leisti pateikti dubliką, kad atsakytų į Tarybos, Komisijos ir EIVT atsiliepimus į ieškinį. Šiame prašyme taip pat buvo pateiktas prašymas taikyti proceso organizavimo priemonę, pagal kurią Komisija būtų paraginta pateikti sutarties, kurią ji pasirašė su įvairiais misijos *Eulex Kosovo* vadovais (arba bent jau misijos vadovu, dirbusiu 2014 m. spalio–lapkričio mėn.), kopiją.

18 2019 m. birželio 21 d. pirmoji kolegija nusprendė neleisti pateikti tokio dubliko. Be to, kadangi 2019 m. liepos 9 d. Komisija pateikė sutarčių, kurias pasirašė su misijos vadovais, dirbusiais nuo 2014 m. birželio 15 d. iki 2015 m. birželio 14 d., kopijas, nereikėjo pareikšti nuomonės dėl ieškovo prašomos proceso organizavimo priemonės. Per nustatytą terminą jis pateikė savo pastabas dėl minėtų sutarčių.

19 2019 m. rugsėjo 6 d. teisėjos pranešėjos siūlymu Bendrasis Teismas (pirmoji kolegija) pritaikė proceso organizavimo priemonę (toliau – pirmoji proceso organizavimo priemonė), kad gautų ieškovo pastabas, pirma, dėl triplike arba jo priede esančios tam tikros informacijos ir dokumentų ir, antra, dėl Airijos teisės aktų, jeigu jie būtų taikomi šioje byloje. Ieškovas 2019 m. rugsėjo 16 d. ir 2019 m. rugsėjo 27 d. atsakė į klausimus, pateiktus taikant minėtą proceso organizavimo priemonę.

20 2019 m. rugsėjo 27 d. kanceliarija gavo ieškovo pagal Procedūros reglamento 66 straipsnį pateiktą prašymą anonimizuoti visus asmens, šeimos, finansinius ir mokestinius duomenis, nurodytus įvairiose misijos *Eulex Kosovo* pateiktose formose ir 2019 m. rugsėjo 16 d. atsakymo į pirmąją proceso organizavimo priemonę 2 priede.

21 Iš dalies atnaujinus Bendrojo Teismo sudėtį, ši byla buvo paskirta naujai teisėjai pranešėjai, posėdžiaujančiai antrojoje kolegijoje.

22 Vadovaudamasis antrosios kolegijos pateiktu pasiūlymu, Bendrasis Teismas 2020 m. sausio 16 d. nusprendė pagal Procedūros reglamento 28 straipsnį perduoti bylą išplėstinės sudėties kolegijai.

23 Kadangi vienas iš kolegijos narių negalėjo vykdyti savo pareigų, 2020 m. sausio 21 d. sprendimu Bendrojo Teismo pirmininkas, remdamasis Procedūros reglamento 17 straipsnio 2 dalimi, paskyrė save į bylą nagrinėjančią kolegiją.

24 2020 m. kovo 13 d. teisėjos pranešėjos siūlymu Bendrasis Teismas (antroji išplėstinė kolegija) pritaikė proceso organizavimo priemonę (toliau – antroji proceso organizavimo priemonė) ir paragino ieškovą ir atsakoves atsakyti į įvairius klausimus; ieškovas tai padarė 2020 m. balandžio 30 d. raštu (toliau – 2020 m. balandžio 30 d. atsakymas), o atsakovės – keturiais skirtingais 2020 m. gegužės 29 d. raštais.

25 2020 m. balandžio 30 d. atsakyme į klausimą, kuriuo prašyta aiškiai nurodyti antrojo pagrindinio reikalavimo teisinį pagrindą, ieškovas nurodė, kad šiuo reikalavimu siekiama, kad būtų pripažinta institucijų deliktinė atsakomybė remiantis SESV 268 ir 340 straipsniais. Atsakovės buvo paragintos pateikti galimas pastabas dėl minėto atsakymo.

26 2020 m. birželio 11 d. ieškovas pateikė pastabas dėl atsakovių atsakymų į klausimus, joms pateiktus taikant antrąją proceso organizavimo priemonę (toliau – 2020 m. birželio 11 d. pastabos).

27 Keturiuose atskiruose 2020 m. birželio 12 d. raštuose atsakovės pateikė pastabas dėl 2020 m. balandžio 30 d. ieškovo atsakymo.

28 2020 m. birželio 25 d. raštu, kurį nuspręsta pridėti prie bylos medžiagos, misija *Eulex Kosovo* pateikė pastabas dėl 2020 m. birželio 11 d. pastabų.

29 2020 m. gruodžio 1 d., remdamasis teisėjos pranešėjos siūlymu, Bendrasis Teismas (antroji išplėstinė kolegija) pritaikė proceso organizavimo priemonę (toliau – trečioji proceso organizavimo priemonė) ir paragino ieškovą ir atsakoves atsakyti į įvairius klausimus; Komisija tai padarė 2020 m. gruodžio 23 d. raštu, ieškovas – 2020 m. gruodžio 24 d. raštu, o Taryba, EIVT ir misija *Eulex Kosovo* – trimis atskirais 2021 m. sausio 5 d. raštais.

30 2021 m. sausio 14 d. raštu ieškovas pateikė pastabas dėl misijos *Eulex Kosovo* atsakymo į pirmąjį klausimą, pateiktą taikant trečiąją proceso organizavimo priemonę (toliau – 2021 m. sausio 14 d. pastabos).

III. Reikalavimai

31 Ieškovas Bendrojo Teismo prašo:

„Pagrindiniai reikalavimai:

1. [d]ėl teisių, kylančių iš privatinės teisės reglamentuojamos sutarties:

   – [pakeisti] jo sutartinius santykius į neterminuotą darbo sutartį,

   – pripažinti, kad atsakovės pažeidė sutartinius įsipareigojimus, pirmiausia pareigą pranešti, kai nutraukiama neterminuota darbo sutartis,

   [t]odėl, siekiant atlyginti žalą, patirtą dėl piktnaudžiavimo vieną po kitos sudarant terminuotas darbo sutartis, kas sukėlė ieškovui ilgalaikį neapibrėžtumo jausmą, ir pareigos pranešti nutraukiant darbo sutartį pažeidimo:

   – priteisti ieškovui iš atsakovių 176 601,55 euro kompensaciją už perspėjimo apie atleidimą iš darbo laikotarpį, apskaičiuotą atsižvelgiant į jo darbo <…> Sąjungos misijose stažą,

   – nepatenkinus šio reikalavimo – priteisti ieškovui iš atsakovių 45 985,15 euro kompensaciją už perspėjimo apie atleidimą iš darbo laikotarpį, apskaičiuotą atsižvelgiant į jo tarnybos [misijoje *Eulex Kosovo*] trukmę,

   – nuspręsti, kad ieškovas buvo atleistas iš darbo piktnaudžiaujant, ir šiuo pagrindu priteisti jam iš atsakovių žalos atlyginimą, *ex aequo et bono* įvertintą 50 000 eurų,

   – nustatyti, kad atsakovės nebuvo parengusios teisinių darbo sutarties nutraukimo dokumentų ir

   – priteisti ieškovui iš jų po 100 eurų už kiekvieną vėlavimo dieną, skaičiuojant nuo šio ieškinio pateikimo,

   – nurodyti atsakovėms perduoti ieškovui teisinius darbo sutarties nutraukimo dokumentus,

   – priteisti iš atsakovių palūkanas nuo minėtų sumų, apskaičiuotas pagal Belgijos teisės aktuose nustatytą normą,

2. [d]ėl įgaliojimų viršijimo ir diskriminacijos:

– pripažinti, kad tuo metu, kai jis dirbo [Tarybos, Komisijos ir EIVT] įsteigtose misijose, [jos] be jokio objektyvaus pateisinimo jį diskriminavo, kiek tai susiję su jo darbo užmokesčiu, teisėmis į pensiją ir susijusiomis išmokomis ir tolesnio įdarbinimo garantija,

– nustatyti, kad jis turėjo būti įdarbintas kaip [Tarybos, Komisijos arba EIVT] laikinasis tarnautojas,

– priteisti iš [Tarybos, Komisijos ir EIVT] atlyginimus, pensijas ir susijusias išmokas, kurių jis negavo dėl minėtų [Sąjungos] teisės pažeidimų,

priteisti iš jų palūkanas nuo minėtų sumų, apskaičiuotas pagal Belgijos teisės aktuose nustatytą normą,

– nustatyti šalims terminą, per kurį turi būti nustatytas minėto žalos atlyginimo dydis, atsižvelgiant į pareigų, į kurias turėjo būti priimtas ieškovas, lygį ir pakopą, vidutinį darbo užmokesčio augimą, jo karjeros raidą, išmokas, kurias jis turėjo gauti pagal laikinojo tarnautojo sutartį, ir palyginti gautus rezultatus su ieškovo faktiškai gautu darbo užmokesčiu,

[n]epatenkinus šių reikalavimų:

– pripažinti, kad atsakovės pažeidė įsipareigojimus,

– priteisti iš jų minėtais pažeidimais ieškovui padarytos žalos atlyginimą, *ex aequo et bono* įvertintą 150 000 eurų,

bet kuriuo atveju:

[p]riteisti iš atsakovių bylinėjimosi išlaidas.“

32 Taryba Bendrojo Teismo prašo:

– pripažinti ieškinį nepriimtinu tiek, kiek jis pareikštas jai,

– nepatenkinus šio reikalavimo – pripažinti ieškinį nepriimtinu dėl to, kad jis pareikštas praleidus terminą,

– nepatenkinus pirmųjų reikalavimų, pripažinti ieškinį nepagrįstu,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

33 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį kaip nepriimtiną, kiek jis pareikštas jai,

– nepatenkinus pirmojo reikalavimo, atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

34 EIVT Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį kaip nepriimtiną dėl to, kad jis pareikštas praleidus terminą,

– bet kuriuo atveju atmesti ieškinį kaip nepriimtiną, kiek jis pareikštas jai,

– nepatenkinus pirmojo reikalavimo, atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

35 Misija *Eulex Kosovo* Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį kaip nepriimtiną dėl to, kad jis pareikštas praleidus terminą,

– nepatenkinus pirmojo reikalavimo, atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

IV. Dėl teisės

36 Pirmiausia dėl ieškovo nurodytų priežasčių reikia patenkinti jo remiantis Procedūros reglamento 66 straipsniu pateiktus prašymus nenurodyti asmens duomenų, apie kuriuos kalbama šio sprendimo 14 ir 20 punktuose, ir juos anonimizuoti.

A. Pirminės pastabos

37 Siekiant gero teisingumo vykdymo, pirma, reikia tiksliai nustatyti ieškinio ir ieškovo pirmųjų trijų reikalavimų teisinį pagrindą ir dalyką. Antra, bus priminta sprendimo dėl apeliacinio skundo apimtis.

1. Dėl ieškinio ir ieškovo pirmųjų trijų reikalavimų teisinio pagrindo ir dalyko

38 Kaip Teisingumo Teismas apibendrino sprendimo dėl apeliacinio skundo 3 punkte, savo pirmaisiais trimis reikalavimais ieškovas iš esmės Bendrojo Teismo prašo:

– pirmuoju pagrindiniu reikalavimu: pakeisti jo sutartinius santykius į neterminuotą darbo sutartį, pripažinti, kad atsakovės pažeidė sutartinius įsipareigojimus, pirmiausia pareigą iš anksto pranešti apie neterminuotos darbo sutarties nutraukimą, pripažinti, kad jis buvo atleistas iš darbo piktnaudžiaujant, ir priteisti žalą, patirtą dėl piktnaudžiavimo paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis, dėl pareigos iš anksto pranešti apie darbo sutarties nutraukimą pažeidimo ir dėl piktnaudžiavimo atleidžiant iš darbo (toliau – pirmasis reikalavimas),

– antruoju pagrindiniu reikalavimu: pripažinti, kad tuo metu, kai jis dirbo šio sprendimo 1–3 punktuose nurodytose tarptautinėse Sąjungos misijose (toliau – misijos), Taryba, Komisija ir EIVT jį diskriminavo, kiek tai susiję su jo darbo užmokesčiu, teisėmis į pensiją ir kitomis išmokomis, pripažinti, kad jis turėjo būti įdarbintas kaip vienos iš jų laikinasis tarnautojas, ir priteisti iš jų kompensaciją už patirtą žalą (toliau – antrasis reikalavimas) ir

– jei šie reikalavimai nebūtų patenkinti: priteisti iš atsakovių, remiantis jų deliktine atsakomybe, žalos, atsiradusios dėl jų padaryto pareigų pažeidimo, atlyginimą (toliau – trečiasis reikalavimas).

39 Pirma, reikia nuspręsti, ar šis ieškinys laikytinas ieškiniu dėl panaikinimo, pareikštu pagal SESV 263 straipsnį, taip netiesiogiai tvirtina Taryba, EIVT ir misija *Eulex Kosovo*, teigdamos, kad jis nepriimtinas, nes pareikštas pavėluotai.

40 Šiuo klausimu pažymėtina, kad ieškinyje yra įvairių nuorodų, leidžiančių suprasti, kad jis bent iš dalies grindžiamas SESV 263 straipsnio nuostatomis. Ieškinio pirmojo puslapio viršuje yra pavadinimas „Ieškinys dėl panaikinimo ir žalos atlyginimo“, o jo 158 punkte ieškovas teigia, kad „sprendimas nepratęsti [jo darbo sutarties] yra neteisėtas ir turi būti panaikintas“. Be to, prie ieškinio pridėtų dokumentų sąrašas pavadintas „Prie ieškinio dėl panaikinimo <…> pridėtų dokumentų sąrašas“, o ieškinio priedai įvardijami kaip „ieškinio dėl panaikinimo priedas Nr. <…>“.

41 Vis dėlto, be to, kad savo pastabose dėl nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų ir dublike ieškovas formaliai neigia pareiškęs ieškinį dėl panaikinimo, iš paties ieškinio iš esmės aiškiai matyti, kad, nepaisant to, jog šio sprendimo 40 punkte nurodytuose rašytiniuose dokumentuose ieškovas vartoja panašius terminus, jis neketino pareikšti ieškinio pagal SESV 263 straipsnį.

42 Pažymėtina, kad pirmuose trijuose ieškovo reikalavimuose, kuriuose formaliai apibrėžiamas ginčo dalykas, nėra jokio prašymo panaikinti kokį nors aktą, visų pirma 2014 m. birželio 26 d. raštą ar sprendimą, apie kurį tuo raštu pranešta ieškovui. Priešingai, konstatuotina, kad, kaip išsamiai nurodyta šio sprendimo 50–62 punktuose, šiuose reikalavimuose pateikti tik prašymai pakeisti paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis į neterminuotą darbo sutartį ir prašymai atlyginti su sutartiniais santykiais susijusią ir su jais nesusijusią žalą.

43 Taip pat pasakytina, kad, priešingai, nei iš esmės teigia Taryba ir EIVT savo nepriimtinumu grindžiamuose prieštaravimuose ir misija *Eulex Kosovo* savo atsiliepime į ieškinį, ieškovas neginčija to, kad jo sutartis nepratęsta pagrįstai. Kaip jis formaliai nurodė savo pastabose dėl nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų ir dublike, apskritai jis neginčija misijos *Eulex Kosovo* teisės nutraukti darbo santykius ir neprašo grąžinti jo į darbą.

44 Be to, ieškovas niekur savo rašytiniuose dokumentuose nebando įrodyti kokio nors akto neteisėtumo ir neprašo jo panaikinti. Kaip nurodė atsakydamas į per posėdį pateiktą klausimą (atsakymas užregistruotas teismo posėdžio protokole), jis iš esmės remiasi Bendrųjų veiksmų 2008/124 neteisėtumu, siekdamas, kad būtų atlyginta su sutartiniais santykiais nesusijusi žala, kurią nurodo pateikdamas pagrindinį antrąjį reikalavimą.

45 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad šis ieškinys nebuvo pareikštas pagal SESV 263 straipsnį. Vadinasi, Tarybos, EIVT ir misijos *Eulex Kosovo* pateiktą nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą, kuriame tvirtinama, kad ieškinys dėl 2014 m. birželio 26 d. rašto panaikinimo nepriimtinas, nes pateiktas pavėluotai, reikia atmesti kaip neturintį faktinio ir teisinio pagrindo.

46 Antra, reikia išnagrinėti, ar, kaip ieškovas teigė vykstant rašytinei proceso daliai, ieškinyje yra pagal SESV 277 straipsnį pareikštas Bendrųjų veiksmų 2008/124 neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas.

47 Pastabose dėl nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų ir dublike ieškovas pabrėžia, kad, nors nagrinėjamu atveju jo ieškinio pagrindai grindžiami sutartims taikytinos teisės pažeidimu, jis pareiškė ne SESV 263 straipsniu grindžiamą ieškinį dėl panaikinimo, „bet ieškinį dėl žalos atlyginimo, grindžiamą pirmiausia [SESV] 272 straipsniu, o papildomai – SESV 277 straipsniu (neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas) ir 268 straipsniu (Sąjungos deliktinė atsakomybė)“.

48 Šiuo klausimu, kaip jau nurodyta šio sprendimo 44 punkte, iš ieškovo rašytinių dokumentų matyti, kad jis rėmėsi Bendrųjų veiksmų 2008/124 neteisėtumu tik siekdamas įrodyti savo prašymo atlyginti su sutartiniais santykiais nesusijusią žalą, kurią nurodo antrajame pagrindiniame reikalavime, pagrįstumą. Taip pat pažymėtina, kad, net darant prielaidą, kad ieškovas pateikė Bendrųjų veiksmų 2008/124 neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą pagal SESV 277 straipsnį, reikia konstatuoti, kad šio prašymo nepatvirtina jokie ieškinyje pateikti teisiniai ar faktiniai argumentai ir kad ieškovas nepateikė jokių argumentų tokiam prieštaravimui pagrįsti, taigi jis neatitinka Procedūros reglamento 76 straipsnio d punkte numatytų reikalavimų, todėl jį reikia pripažinti nepriimtinu (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2016 m. liepos 14 d. Sprendimo *Alesa / Komisija*, T-99/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:413, 87–91 punktus ir 2021 m. kovo 3 d. Sprendimo *Barata / Parlamentas*, T-723/18, dėl kurio pateiktas apeliacinis skundas, EU:T:2021:113, 59–62 punktus).

49 Trečia, reikia nustatyti ieškovo pirmųjų trijų reikalavimų teisinį pagrindą ir dalyką.

50 Dėl pirmojo pagrindinio reikalavimo pažymėtina, kad, viena vertus, jis Sąjungos teismui pateikiamas pagal SESV 272 straipsnį, vadovaujantis arbitražine išlyga, kurioje nurodytas šis teismas ir kuri įtraukta į paskutinę ieškovo ir misijos *Eulex Kosovo* sudarytą terminuotą darbo sutartį.

51 Iš ieškinio motyvų, nurodytų jo dalyje „Jurisdikcija“, matyti, kad ieškovas pakartoja minėtą arbitražinę išlygą, pagal kurią Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją spręsti su šia sutartimi susijusį ginčą, ir aiškiai nurodo SESV 272 straipsnį.

52 Kita vertus, kalbant apie pirmajame reikalavime suformuluotų prašymų dalyką, pažymėtina, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 38 punkte pateiktos Teisingumo Teismo padarytos šių prašymų santraukos, ieškovas Bendrojo Teismo prašo pakeisti paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis į neterminuotą darbo sutartį ir pripažinti, kad sąlygos, kuriomis misija *Eulex Kosovo* nutraukė neterminuotą darbo sutartį, pažeidžia šios rūšies sutartims taikomas darbo teisės normas. Jau pirmojo reikalavimo, cituojamo šio sprendimo 31 punkte, pradžioje ieškovas remiasi, be kita ko, oficialiomis ir materialinėmis nuostatomis, taikomomis nutraukiant neterminuotą darbo sutartį, ir nurodo nuostatas, reglamentuojančias kompensaciją už išankstinio įspėjimo apie atleidimą iš darbo laikotarpį.

53 Taigi ieškinio dalykas, kiek tai susiję su pirmuoju pagrindiniu reikalavimu, patenka į ieškovo darbo sutartyje (-yse), aiškinamoje (-ose) atsižvelgiant į taikytiną darbo teisę, apibrėžtą sritį.

54 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pirmuoju pagrindiniu reikalavimu, atsižvelgiant į nagrinėjamiems sutartiniams santykiams taikytiną teisę, prašoma, pirma, paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis pakeisti į neterminuotą darbo sutartį ir, antra, dėl šio pakeitimo ir dėl to, kad atsakovės pažeidė sutartinius įsipareigojimus, atlyginti visą su sutartiniais santykiais susijusią žalą, kaip teigiama, patirtą dėl piktnaudžiavimo paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis, dėl ieškovo teisių pažeidimo, kiek tai susiję su neterminuota darbo sutartimi ir šios rūšies sutarčių nutraukimo sąlygų nesilaikymu.

55 Dėl antrojo reikalavimo, kuris taip pat pateiktas kaip pagrindinis, pirma, 2020 m. balandžio 30 d. atsakyme ieškovas nurodė, kad šiuo reikalavimu siekiama „patraukti institucijas deliktinėn atsakomybėn remiantis [SESV] 268 ir 340 straipsniais dėl to, kad buvo sukurtas <…> teisinis pagal tarptautines darbo sutartis dirbančio personalo įdarbinimo misijose pagrindas, kuris dėl ieškinyje nurodytų priežasčių [buvo] neteisėtas“.

56 Antra, konstatuotina, kad, nors tokio teisinio pagrindo ieškinyje aiškiai nenurodyta, iš ieškinio motyvų aiškiai matyti, kad šiuo reikalavimu siekiama gauti žalos, susijusios su institucijų taikoma Sąjungos tarptautinių misijų, kuriose dirbo ieškovas, tarptautinių civilių darbuotojų įdarbinimo politika, atlyginimą.

57 Kaip sprendimo dėl apeliacinio skundo 3 punkte apibendrino pats Teisingumo Teismas, antruoju pagrindiniu reikalavimu ieškovas Bendrojo Teismo prašo pripažinti, kad tuo metu, kai jis dirbo trijose šio sprendimo 1–3 punktuose nurodytose misijose, Taryba, Komisija ir EIVT jį diskriminavo, kiek tai susiję su darbo užmokesčiu, teisėmis į pensiją ir kitomis išmokomis, pripažinti, kad jis turėjo būti įdarbintas kaip vienos iš atsakovių laikinasis tarnautojas, ir todėl priteisti iš jų patirtą žalą.

58 Be to, antrajame reikalavime nurodytas prašymas atlyginti žalą neskirtas misijai *Eulex Kosovo*, su kuria ieškovas sudarė paskutinę terminuotą darbo sutartį, kurioje įtvirtinta arbitražinė išlyga, pagal kurią jurisdikciją turi Sąjungos teismas.

59 Galiausiai pastabose dėl nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų, kiek tai susiję su antruoju reikalavimu, kaip nurodyta šio sprendimo 55 punkte, ieškovas ne tik aiškiai nurodė SESV 268 ir 340 straipsnių nuostatas, bet ir pakartojo ieškinyje nurodytus motyvus, pagrindžiančius jo prašymą atlyginti žalą, pagrįstą atitinkamų atsakovių deliktine atsakomybe.

60 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad antrasis pagrindinis reikalavimas grindžiamas SESV 268 ir 340 straipsnių nuostatomis ir juo siekiama, kad Taryba, Komisija ir EIVT atlygintų su sutartiniais santykiais nesusijusią žalą, kurią ieškovas teigia patyręs dėl jų taikomos tarptautinių civilių darbuotojų įdarbinimo misijose, kuriose dirbo ieškovas, politikos.

61 Dėl subsidiariai pateikto trečiojo reikalavimo neginčijama, kad jis grindžiamas SESV 268 ir 340 straipsnių nuostatomis. Šiuo reikalavimu prašoma pripažinti „Sąjungos institucijų“ deliktinę atsakomybę už žalą, kurią ieškovas patirtų, jei Bendrasis Teismas atmestų du pirmuosius pagrindinius jo reikalavimus.

62 Dėl šio ieškinio dalyko nustatymo iš šio sprendimo 45, 48, 54, 60 ir 61 punktų matyti, jog, kiek tai susiję su pirmuoju pagrindiniu reikalavimu, šis ieškinys pareikštas remiantis paskutinėje terminuotoje darbo sutartyje esančia arbitražine išlyga, pagal kurią jurisdikciją turi Sąjungos teismas, o kiek tai susiję su antruoju pagrindiniu reikalavimu ir trečiuoju reikalavimu, kuris pateiktas subsidiariai, šis ieškinys yra ieškinys dėl deliktinės atsakomybės, pareikštas remiantis SESV 268 ir 340 straipsniais.

2. Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos priėmus sprendimą dėl apeliacinio skundo

63 Sprendimo dėl apeliacinio skundo rezoliucinės dalies 1 punkte Teisingumo Teismas panaikino visą pirminę nutartį. Kadangi negalėjo priimti sprendimo dėl bylos esmės, rezoliucinės dalies 2 punkte jis nusprendė grąžinti bylą Bendrajam Teismui. Taigi Bendrasis Teismas turi priimti sprendimą dėl visų ieškinio reikalavimų.

64 Pirma, kalbant apie pirmąjį reikalavimą, primintina, kad sprendimo dėl apeliacinio skundo 49 ir 50 punktuose Teisingumo Teismas konstatavo, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai pripažino neturintis jurisdikcijos priimti sprendimo dėl šio reikalavimo, nors, vadovaujantis 1982 m. liepos 1 d. Sprendimo *Porta / Komisija* (109/81, EU:C:1982:253) 10 punktu, nurodytu sprendimo dėl apeliacinio skundo 44 punkte, jis turėjo patikrinti, ar jis galėjo atsižvelgti į ankstesnes darbo sutartis, sudarytas iki paskutinės terminuotos darbo sutarties, ir, jei taip, kokia apimtimi.

65 Iš sprendimo dėl apeliacinio skundo 45–47 punktų matyti, kad, kadangi ieškovo prašymai susiję su tais pačiais tęstiniais darbo santykiais, grindžiamais paeiliui sudarytomis terminuotomis darbo sutartimis, jais siekiama, kad būtų pakeistos visos sudarytos sutartys, ir jie pagrįsti visomis šiomis sutartimis, įskaitant paskutinę terminuotą darbo sutartį. To sprendimo 48 punkte Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad ieškinyje yra nurodyti prašymai, kylantys ir iš paskutinės terminuotos darbo sutarties.

66 Vadinasi, kiek tai susiję su pirmajame reikalavime pateiktais prašymais, Bendrasis Teismas juos turi nagrinėti atsižvelgdamas ir į darbo sutartis, sudarytas iki paskutinės terminuotos darbo sutarties.

67 Antra, atsižvelgiant į tai, kad ieškovo prašymai atlyginti žalą, išdėstyti tiek antrajame, tiek trečiajame reikalavimuose, pateikti nesiremiant arbitražine išlyga ir SESV 272 straipsniu, o pagal SESV 268 straipsnį ir 340 straipsnio antrą pastraipą, Bendrojo Teismo jurisdikcija priimti sprendimą dėl šių prašymų nepriklauso nuo arbitražinių išlygų, esančių įvairiose ieškovo sudarytose terminuotose darbo sutartyse.

68 Be to, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad jurisdikciją atlikti su operacijomis „vietoje“ susijusių personalo valdymo aktų kontrolę turi Bendrasis Teismas, o apeliacinio skundo atveju – Teisingumo Teismas. Teisingumo Teismo teigimu, ši jurisdikcija ginčų dėl deliktinės atsakomybės atveju pagrįsta SESV 268 straipsniu kartu su SESV 340 straipsnio antra pastraipa, atsižvelgiant į ESS 19 straipsnio 1 dalį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir kt.*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 58 punktą). Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad sprendimai dislokuoti misijos narius į kitą operacijų vietą, nors ir priimti bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje, nėra aktai, numatyti ESS 24 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje ir SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje, taigi ginčų dėl deliktinės atsakomybės atveju jie priskirtini Sąjungos teismo jurisdikcijai, vadovaujantis minėtomis SESV bendrosiomis nuostatomis (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir kt.*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 59 punktą).

69 Nagrinėjamu atveju iš ieškovo antrajame ir trečiajame reikalavimuose pateiktų prašymų atlyginti žalą, nurodytų šio sprendimo 55–61 punktuose, dalyko matyti, kad, kiek šie prašymai susiję su misijų tarptautinių civilių darbuotojų įdarbinimo pagal darbo sutartis teisiniu pagrindu bendrai ir su konkrečiomis ieškovo įdarbinimo sąlygomis, jie pateikti dėl personalo valdymo aktų. Taigi, atsižvelgiant į šio sprendimo 68 punkte nurodytą jurisprudenciją, Bendrasis Teismas turi jurisdikciją nagrinėti minėtus prašymus pagal SESV 268 straipsnį ir 340 straipsnio antrą pastraipą.

70 Darytina išvada, kad Bendrasis Teismas turi jurisdikciją nagrinėti pirmajame reikalavime išdėstytus prašymus, grindžiamus paskutinėje terminuotoje darbo sutartyje esančia arbitražine išlyga, pagal kurią jurisdikciją turi Sąjungos teismas, ir antrajame pagrindiniame reikalavime ir trečiajame reikalavime, kuris pateiktas subsidiariai, išdėstytus prašymus, grindžiamus SESV 268 straipsniu ir 340 straipsnio antrą pastraipą.

B. Dėl priimtinumo

71 Atsakovės pateikia kelis nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus. Jos teigia, kad, pirma, subsidiarus reikalavimas atlyginti žalą yra nepakankamai aiškus ir, antra, ieškovo nurodyti veiksmai, sprendimai ir galimi pažeidimai joms nepriskiriami.

72 Ieškovas ginčija šių dviejų nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų pagrįstumą.

73 Pirmiausia, kalbant apie pirmąjį nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą, paremtą tuo, kad subsidiarus prašymas atlyginti žalą yra neaiškus, pasakytina, kad šis prieštaravimas siejamas tik su trečiuoju reikalavimu, o šis reikalavimas pateiktas subsidiariai, palyginti su dviem pirmaisiais reikalavimais, todėl jį reikia nagrinėti tik tuo atveju, jei du pirmieji reikalavimai būtų atmesti.

74 Dėl antrojo nepriimtinumu grindžiamo prieštaravimo, paremto tuo, kad ieškovo nurodyti veiksmai, sprendimai ir galimi pažeidimai nepriskirtini atsakovėms, atsakovės iš esmės tvirtina, kad jų nesiejo jokie sutartiniai santykiai su ieškovu (Taryba, EIVT ir Komisija) arba kad jokių sutartinių santykių nebuvo iki 2010 m. balandžio 5 d. (misija *Eulex Kosovo*). Taigi jos negali būti atsakingos už visus veiksmus, kuriais skundžiamasi, ar jų dalį.

75 Pirma, konstatuotina, kad visi šiam nepriimtinumu grindžiamam prieštaravimui pagrįsti pateikti argumentai bent jau iš esmės susiję su prašymu pakeisti paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis į neterminuotą darbo sutartį ir su prašymu atlyginti ieškovo patirtą su sutartiniais santykiais susijusią žalą. Atsižvelgiant į tai, kas konstatuota šio sprendimo 54 punkte, minėtus prašymus ieškovas pateikė pirmajame pagrindiniame reikalavime. Taigi manytina, kad iš esmės šis nepriimtinumu grindžiamas prieštaravimas pateiktas ne dėl viso ieškinio, o tik dėl pirmojo reikalavimo.

76 Antra, konstatuotina, kad kai į Bendrąjį Teismą kreipiamasi remiantis arbitražine išlyga ir SESV 272 straipsniu su ieškiniu, susijusiu su darbo teise, kuriame, be kita ko, keliamas klausimas, ar sutartiniai santykiai turi būti pakeisti į neterminuotą darbo sutartį, galimo atsakovų dalyvavimo šiuose santykiuose ir prireikus atitinkamo laikotarpio nagrinėjimas yra glaudžiai susijęs su ieškinio pagrįstumo nagrinėjimu.

77 Trečia, tas pats pasakytina apie klausimo, ar ir kiek kiekviena atsakovė atsakinga už su sutartiniais santykiais susijusią žalą, kurią ieškovas nurodo pateikdamas pirmąjį reikalavimą, nagrinėjimą, juo labiau kad prašymas pakeisti terminuotas darbo sutartis į neterminuotą darbo sutartį ir su tuo susijęs prašymas atlyginti žalą siejami ne tik su ieškovo darbo santykiais su misija *Eulex Kosovo*, bet ir su jo darbo santykiais su šio sprendimo 1 ir 2 punktuose nurodytomis dviem pirmomis misijomis. Dėl misijos *Eulex Kosovo* pasakytina, kad teisinis subjektiškumas jai buvo suteiktas tik 2014 m., kai Sprendimu 2014/349 į Bendruosius veiksmus 2008/124 įterptas 15a straipsnis. O pirmosios dvi misijos, kaip matyti iš šio sprendimo 1 ir 2 punktų, nebevykdo veiklos. Vadinasi, jeigu prašymas pakeisti visus ieškovo darbo santykius trijose misijose nuo 1994 m. rugpjūčio 20 d. iki 2014 m. lapkričio 14 d. į vieną neterminuotą darbo sutartį ir prašymas atlyginti nurodytą su

sutartiniais santykiais susijusią žalą turėtų būti patenkinti, bet kuriuo atveju reikėtų nustatyti Sąjungos institucijas, kurioms tenka atsakomybė už atitinkamą veiklą iki 2014 m. birželio 12 d., kai misijai *Eulex Kosovo* suteiktas teisinis subjektiškumas.

78 Taigi, išnagrinėjus pirmąjį reikalavimą iš esmės, galbūt reikėtų, atsižvelgiant į taikytiną teisę, nustatyti, kiek ieškovo pirmajame reikalavime pateikti prašymai yra pagrįsti kiekvienos iš atsakovių atžvilgiu.

79 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, ir į nagrinėjamos bylos aplinkybes, Bendrasis Teismas mano, kad, siekiant tinkamo teisingumo vykdymo, tikslinga pirma išnagrinėti prašymus, išdėstytus pateikiant pirmąjį reikalavimą, o vėliau galbūt nagrinėti minėtus nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2002 m. vasario 26 d. Sprendimo *Taryba / Boehringer*, C-23/00 P, EU:C:2002:118, 52 punktą).

C. Dėl esmės

1. Dėl pagrindinio reikalavimo pakeisti sutartinius santykius į neterminuotą darbo sutartį ir atlyginti su sutartiniais santykiais susijusią žalą (pirmasis reikalavimas)

a) Dėl prašymo paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis pakeisti į vieną neterminuotą darbo sutartį

80 Dėl pirmajame reikalavime pateikto prašymo pagrįstumo nagrinėjimo tiek, kiek juo siekiama, kad su ieškovu paeiliui sudarytos terminuotos darbo sutartys būtų pakeistos į neterminuotą darbo sutartį, pažymėtina, kad ieškinio dalyje, susijusioje su ieškinio dalyku, ir ieškinio reikalavimuose ieškovas pirmuoju reikalavimu bendrai prašo „pakeisti jo sutartinius santykius į neterminuotą darbo sutartį“. Be to, iš ieškinio motyvų, kuriais grindžiamas šis prašymas, matyti, kad ieškovas „sutartinius santykius“ supranta kaip visas terminuotas darbo sutartis, paeiliui sudarytas jam dirbant šio sprendimo 1–3 punktuose nurodytose misijose. Taigi prašymas pakeisti sutartinius santykius į neterminuotą darbo sutartį ir prašymas atlyginti nurodytą su sutartiniais santykiais susijusią žalą pirmiausia susiję su visomis sutartimis, sudarytomis jam dirbant misijose, o subsidiariai – su vienuolika terminuotų darbo sutarčių, susijusių su jo darbu misijoje *Eulex Kosovo*.

81 Vis dėlto iš sprendimo dėl apeliacinio skundo matyti, kad Bendrojo Teismo jurisdikcija pagrįsta paskutinėje terminuotoje darbo sutartyje esančia arbitražine išlyga, pagal kurią jurisdikciją turi Sąjungos teismas, ir kad, kaip konstatuota šio sprendimo 64–66 punktuose, ši jurisdikcija apima visus reikalavimus, kylančius iš paskutinės terminuotos darbo sutarties arba tiesiogiai susijusius su iš šios sutarties kylančiomis pareigomis.

82 Kadangi paskutinė terminuota darbo sutartis yra viena iš vienuolikos terminuotų darbo sutarčių, susijusių su ieškovo darbu misijoje *Eulex Kosovo*, pirmiausia reikia išnagrinėti ieškovo prašymą pakeisti vienuolika terminuotų darbo sutarčių į vieną neterminuotą darbo sutartį. Jeigu šis prašymas būtų atmestas, Bendrasis Teismas neturėtų jurisdikcijos nagrinėti prašymo pakeisti dvi pirmąsias terminuotų darbo sutarčių, ieškovo sudarytų su šio sprendimo 1 ir 2 punktuose nurodytomis dviem pirmosiomis misijomis, grupes į neterminuotą darbo sutartį, nes šiose terminuotose darbo sutartyse nebuvo arbitražinės išlygos, pagal kurią jurisdikciją turi Sąjungos teismas.

83 Siekiant išnagrinėti prašymą pakeisti vienuolika terminuotų darbo sutarčių į vieną neterminuotą darbo sutartį, reikia nustatyti ieškovo sutartiniams santykiams su misija *Eulex Kosovo* arba misijos vadovais taikytiną teisę, kiek tai susiję su pirmosiomis devyniomis terminuotomis darbo sutartimis, o paskui taikyti šią teisę.

1) Dėl vienuolikai terminuotų darbo sutarčių taikytinos teisės nustatymo

84 Kiek tai susiję su jo sutartiniams santykiams taikytina teise, ieškovas teigia, kad buvo pažeistos įvairios Belgijos teisės nuostatos arba Airijos teisės nuostatos ir kai kurios Sąjungos teisės normos ir bendrieji principai, pavyzdžiui, įtvirtinti 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvoje 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, 1999, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 368) ir iš jos išplaukiantys. Pagal 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) (OL L 177, 2008, p. 6) nuostatas, būtent jo 8 straipsnio 4 dalį, šioje byloje reikia taikyti Belgijos teisę. Kiek tai susiję su bendrųjų Sąjungos teisės principų pažeidimu, ieškovas remiasi Sąjungos teismo jurisprudencija, iš kurios matyti, kad iš Direktyvos 1999/70 išplaukiančiais principais galima remtis prieš Sąjungos institucijas, jeigu jie yra konkreti pagrindinių ESS normų ir bendrųjų principų, tiesiogiai privalomų šioms institucijoms, išraiška. Be to, ieškovas remiasi Europos ombudsmeno priimtu Europos gero administracinio elgesio kodekso (toliau – Gero elgesio kodeksas), kuriame, kaip teigia ieškovas, iš esmės pakartojamos visos darbuotojų teisės, saugomos Sąjungos priemonių ir nacionalinės teisės aktų, pažeidimu.

85 Ieškovas visų pirma teigia, kad įdarbinus pagal paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis buvo piktnaudžiauta ir nesilaikyta formalumų, pagal Belgijos teisę reikalaujamų prieš sudarant šias terminuotas darbo sutartis. Todėl jis prašo pakeisti jo sutartinius santykius į neterminuotą darbo sutartį. Be to, šio pakeitimo pasekmė būtų pripažinimas, kad buvo pažeistos visos jo socialinės teisės, kuriomis jis būtų galėjęs naudotis kaip pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantis darbuotojas, visų pirma susijusios su socialiniu draudimu ir pensija, taip pat su informavimu, konsultavimusi, įspėjimu apie sutarties nutraukimą ir jos nutraukimu. Tačiau jis teigia neginčijantis sprendimo nepratęsti jo sutarties teisėtumo ir neprašo grąžinti jo į darbą.

86 Be to, jis prieštarauja argumentui, kad jo sutartiniams santykiams taikytina teisė yra autonomiška misijos *Eulex Kosovo* teisė, juo labiau kad teisės aktais, kuriais ji remiasi, negalima prieš ją remtis.

87 Galiausiai atsakydamas į klausimą, pateiktą taikant pirmąją proceso organizavimo priemonę, kuriuo jis raginamas pateikti pastabų dėl Airijos teisės aktų, kurie, misijos *Eulex Kosovo* teigimu, taikytini šioje byloje, ieškovas tvirtina, kad nagrinėjamos bylos aplinkybėmis nėra objektyvių priežasčių, pateisinančių terminuotų darbo sutarčių sudarymą ilgesniam kaip ketverių metų laikotarpiui, kuris kaip riba nurodytas *Protection of Employees (Fixed – Term Work) Act 2003* (2003 m. Įstatymas dėl darbuotojų apsaugos (darbas pagal terminuotas sutartis), toliau – 2003 m. įstatymas) 9 straipsnyje; pagal šį straipsnį sutartinius santykius reikia pakeisti į neterminuotą darbo sutartį. Jis taip pat nurodė, kad 2003 m. įstatymo 8 straipsnio nuostatų, kuriose reglamentuojama darbdavio pareiga iš anksto informuoti darbuotoją apie terminuotos darbo sutarties pratęsimą, pažeidimas „*ipso facto* lemia terminuotų darbo sutarčių pakeitimą į neterminuotą darbo sutartį“.

88 Misija *Eulex Kosovo*, daugeliu aspektų palaikoma Tarybos, Komisijos ir EIVT, nesutinka su ieškovo argumentais.

89 Konkrečiai kalbant, misija *Eulex Kosovo* ir EIVT tvirtina, kad pagal vienuolika terminuotų darbo sutarčių susiformavusiems sutartiniams santykiams taikytina teisė yra autonomiška misijos *Eulex Kosovo* teisė, išplėtota nuo šios misijos įsteigimo 2008 m. Šia autonomiška teise siekiama reglamentuoti darbo sutartis, kurias misija sudaro su sutartininkais, atsižvelgiant į misijos ypatumus, visų pirma į jos laikiną pobūdį. Jeigu Bendrasis Teismas nuspręstų netaikyti tokios autonomiškos teisės, misija, remdamasi reglamentu „Roma I“ ir vienuolikos terminuotų darbo sutarčių nuostatomis, tvirtina, jog, atsižvelgiant į tai, kad ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta mokesčių tikslais yra Airijoje, nagrinėjamiems sutartiniams santykiams taikytina Airijos darbo teisė. Taryba aiškiai pritaria šiems misijos *Eulex Kosovo* argumentams.

i) Pirminės pastabos

90 Iš šalių argumentų matyti, kad jos remiasi skirtingais teisės šaltiniais, kurie, kaip jos mano, taikytini nagrinėjamu atveju.

91 Pirma, reikia išnagrinėti EIVT ir misijos *Eulex Kosovo* argumentus, kuriais remiantis nagrinėjamu atveju reikia taikyti autonomišką teisę, susiformavusią nuo misijos įsteigimo 2008 m., kuria reglamentuojamos su sutartininkais sudarytos darbo sutartys, atsižvelgiant į misijos ypatumus.

92 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, remdamasis pirminės teisės nuostatomis, visų pirma SESV 336 straipsniu, nepriėmė nuostatų, kuriomis būtų reglamentuotos tokios BUSP misijos kaip misija *Eulex Kosovo* sutartininkų įdarbinimo sąlygos; jų nereglamentuoja Kitų Europos Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygos (toliau – KTĮS) ar kitas aktas.

93 Kita vertus, iš teisės aktų, priimtų po šios misijos įsteigimo, teksto nematyti, kad juose būtų nuostatų, tinkamų išspręsti ginčui, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas, t. y. pakeisti vienuolika terminuotų darbo sutarčių į neterminuotą darbo sutartį ir atlyginti su sutartiniais santykiais susijusią žalą, patirtą dėl nagrinėjamų darbo santykių.

94 Taigi EIVT ir misija *Eulex Kosovo* klaidingai remiasi autonomiškos teisės taikymu šiam ginčui.

95 Antra, kiek tai susiję su Gero elgesio kodekso pažeidimu, kuriuo remiasi ieškovas, iš paties šio kodekso teksto, visų pirma iš jo 1–3 straipsnių, matyti, kad tai yra geros administracinės elgsenos gairės, kurių turi laikytis Sąjungos institucijos, įstaigos ar organai, jų administracija ir darbuotojai bendraudami su visuomene. Pagal šio kodekso 3 straipsnio 2 dalį jame nustatyti principai netaikomi minėtų subjektų ir jų pareigūnų ar kitų Sąjungos tarnautojų santykiams. Taigi šio kodekso nuostatų pažeidimu ieškovas negali veiksmingai remtis, kiek tai susiję su jo ir bet kurios iš atsakovių, kaip darbdavės, santykiais (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2010 m. liepos 7 d. Sprendimo *Tomas / Parlamentas*, F-116/07, F-13/08 ir F-31/08, EU:F:2010:77, 85 ir 86 punktus). Taigi argumentą, grindžiamą minėto kodekso pažeidimu, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

96 Trečia, dėl bendrųjų Sąjungos teisės principų, kuriais remiasi ieškovas, taikymo pasakytina, kad draudimo piktnaudžiauti teise principas, pagal kurį niekas negali piktnaudžiaudamas remtis teisės normomis, yra vienas iš bendrųjų teisės principų, kurių laikymąsi užtikrina Sąjungos teismas (žr. 2011 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Adjemian ir kt. / Komisija*, T-325/09 P, EU:T:2011:506, 59 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; šiuo klausimu taip pat žr. 2018 m. vasario 6 d. Sprendimo *Altun ir kt.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 49 punktą).

97 Be to, Direktyvoje 1999/70, konkrečiau kalbant, įgyvendindamas Bendrąjį susitarimą dėl darbo pagal terminuotas sutartis, sudarytą 1999 m. kovo 18 d. (toliau – Bendrasis susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis) ir pateiktą šios direktyvos priede, Sąjungos teisės aktų leidėjas įtvirtino teisinį pagrindą, kuriuo siekiama užkirsti kelią piktnaudžiavimui teise paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius.

98 Baudimas už piktnaudžiavimą teise paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius atitinka tikslus, kuriuos Sąjunga ir valstybės narės, atsižvelgdamos į pagrindines socialines teises, nustatytas 1961 m. spalio 18 d. Turine pasirašytoje Europos socialinėje chartijoje ir 1989 m. Bendrijos darbuotojų pagrindinių socialinių teisių chartijoje, apibrėžė SESV 151 straipsnyje; tarp šių tikslų yra darbuotojų gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimas ir derama jų socialinė apsauga (2011 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Adjemian ir kt. / Komisija*, T-325/09 P, EU:T:2011:506, 60 punktas).

99 Vis dėlto iš suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad gavęs ieškinį pagal arbitražinę išlygą, grindžiamą SESV 272 straipsniu, Bendrasis Teismas turi išspręsti ginčą remdamasis sutarčiai taikytina nacionaline materialine teise (žr. 2017 m. gegužės 4 d. Sprendimo *Meta Group / Komisija*, T-744/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:304, 64 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. 1986 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Komisija / Zoubek*, 426/85, EU:C:1986:501, 4 punktą).

100 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją Sąjungos teisėje reikalaujama, kad perkeldamos direktyvas valstybės narės užtikrintų, jog bus vadovaujamasi tokiu jų aiškinimu, kuris leistų užtikrinti teisingą skirtingų Sąjungos teisės sistemos saugomų pagrindinių teisių pusiausvyrą. Be to, įgyvendindamos direktyvas perkeliančias priemones valstybių narių valdžios institucijos ir teismai privalo ne tik aiškinti savo nacionalinę teisę taip, kad ji atitiktų šias direktyvas, bet ir nesivadovauti tokiu jų aiškinimu, kuris pažeistų minėtas pagrindines teises arba kitus bendruosius Sąjungos teisės principus (žr. 2018 m. spalio 18 d. Sprendimo *Bastei Lübbe*, C-149/17, EU:C:2018:841, 45 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

101 Taigi, atsižvelgdamas į paskutinėje terminuotoje darbo sutartyje įtvirtintą arbitražinę išlygą, pagal kurią jurisdikciją turi Sąjungos teismas, būtent įgyvendindamas šiai bylai taikytiną nacionalinę teisę Bendrasis Teismas turi užtikrinti, kad būtų laikomasi bendrojo draudimo piktnaudžiauti teise paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius principo.

ii) Nagrinėjamiems sutartiniams santykiams taikytinos nacionalinės teisės nustatymo taisyklės

102 Nagrinėjant pirmojo reikalavimo paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis pakeisti į vieną neterminuotą darbo sutartį ir atitinkamai atlyginti su sutartiniais santykiais susijusią žalą pagrįstumą, pasakytina, kad, atsižvelgiant į šio sprendimo 99 punkte nurodytą jurisprudenciją, reikia nustatyti nagrinėjamiems sutartiniams santykiams taikytiną teisę. Šiuo klausimu iš ginčo dalyko, kuriuo grindžiamas minėtas reikalavimas, matyti, kad taikytina nacionalinė teisė yra darbo teisė.

103 Nustatydamas tokiam su darbo teise susijusiam ginčui, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, taikytiną materialinę teisę, Sąjungos teismas remiasi tarptautinės privatinės teisės nuostatomis ir, konkrečiai atsižvelgdamas į reglamento „Roma I“ 28 straipsnį, kiek tai susiję su sutartimis, sudarytomis po 2009 m. gruodžio 17 d., kaip antai vienuolika terminuotų darbo sutarčių, minėto jo 8 straipsnio, reglamentuojančio individualias darbo sutartis, nuostatomis.

104 Reglamento „Roma I“ 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „individualiai darbo sutarčiai taikoma pagal [šio reglamento] 3 straipsnį šalių pasirinkta teisė“, tačiau „toks teisės pasirinkimas negali atimti iš darbuotojo apsaugos, kurią jam teikia nuostatos, nuo kurių negalima nukrypti susitarimu pagal [valstybės, kurioje darbuotojas vykdydamas sutartį įprastai atlieka darbą, arba valstybės, kurioje yra darbuotoją įdarbinusio verslo vieta,] teisę“. Reglamento „Roma I“ 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „[s]utarčiai taikoma šalių pasirinkta teisė“, o pasirinkimas „turi būti tiksliai išreikštas ar aiškiai parodytas sutarties sąlygomis arba bylos aplinkybėmis“ ir kad „[š]alys gali pasirinkti visai sutarčiai ar tik jos daliai taikytiną teisę“.

105 Taigi iš esmės sutarčiai taikoma ta teisė, kuri aiškiai numatyta sutartyje, nes sutarties nuostatos, kuriomis šalys išreiškia bendrą valią, turi pirmenybę, palyginti su bet kuriuo kitu kriterijumi, kuris gali būti taikomas tik tada, jei sutartyje nieko nenurodyta (žr. 2016 m. vasario 18 d. Sprendimo *Calberson GE / Komisija*, T-164/14, EU:T:2016:85, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

106 Nesant šalių pasirinkimo, Sąjungos teismas turi nustatyti individualiai darbo sutarčiai taikytiną teisę vadovaudamasis objektyviais kriterijais, numatytais reglamento „Roma I“ 8 straipsnio 2–4 dalyse. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad, nesant pasirinkimo, sutarčiai taikoma teisė valstybės, kurioje, o jei ši sąlyga netenkinama – iš kurios darbuotojas vykdydamas sutartį įprastai atlieka darbą. Pagal šio straipsnio 3 dalį, jei taikytinos teisės neįmanoma nustatyti pagal 2 dalį, sutarčiai taikoma valstybės, kurioje yra darbuotoją įdarbinusio verslo vieta, teisė. Galiausiai šio straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad, jei iš aplinkybių visumos paaiškėja, kad sutartis glaudžiau susijusi su kita valstybe nei nurodyta 2 ar 3 dalyse, taikoma tos kitos valstybės teisė.

107 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad, jei būtų konstatuota, kad vienuolikoje terminuotų darbo sutarčių nėra nuostatų, leidžiančių tiesiogiai išspręsti ginčą, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas, nustatant šioje byloje taikytiną nacionalinę materialinę teisę būtų taikomos tarptautinės privatinės teisės normos.

iii) Dėl nuostatos, kuria remiantis būtų galima tiesiogiai išspręsti ginčą, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas, nebuvimo vienuolikoje terminuotų darbo sutarčių

108 Kaip nurodyta šio sprendimo 92 punkte, aktuose, priimtuose įsteigus misiją *Eulex Kosovo*, nėra nuostatų, kuriomis remiantis būtų galima išspręsti ginčą, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas; konstatuotina, kad tas pats pasakytina ir apie vienuolika terminuotų darbo sutarčių.

109 Pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių preambulėse nurodyta, kad 2009 m. lapkričio 30 d. Komisijos komunikate C(2009) 9502 dėl taisyklių, taikomų Komisijos specialiesiems patarėjams, kuriems pavesta įgyvendinti BUSP operatyvinius veiksmus, ir pagal tarptautines darbo sutartis dirbančiam personalui (toliau – Komunikatas C(2009) 9502), buvo numatytos tarptautinių darbuotojų įdarbinimo sąlygos. Pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių 23 straipsnyje pateikiama nuoroda į minėtą komunikatą; pirmose penkiose terminuotose darbo sutartyse šis komunikatas pateiktas priede, o šeštoje–devintoje terminuotose darbo sutartyse minėtame straipsnyje pateiktas saitas. Taip pat patikslinta, kad šis komunikatas yra sudedamoji minėtų sutarčių dalis. Neginčijama, kad pagal Komunikato C(2009) 9502 2 punkto trečios pastraipos pirmą papunktį ir 4a punktą darbo sutarčiai taikoma tarnautojo kilmės valstybės ar net nuolatinės gyvenamosios vietos (mokesčių tikslais) prieš jam pradedant eiti pareigas misijoje teisė. Tačiau šiame komunikate nėra jokios nuostatos, kuri leistų išspręsti ginčą, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas.

110 Dėl dešimtos ir vienuoliktos terminuotų darbo sutarčių pasakytina, kad jų preambulėse nurodyta, jog pagal Bendrųjų veiksmų 2008/124 10 straipsnio 3 dalį „tarptautinių ir vietos darbuotojų įdarbinimo sąlygos ir teisės bei pareigos nustatomos [misijos] E[ulex] K[osovo] ir atitinkamų personalo narių sudarytose sutartyse“. Priešingai, nei pirmosiose devyniose terminuotose darbo sutartyse, dešimtoje ir vienuoliktoje terminuotose darbo sutartyse nėra nuostatos, kurioje būtų daroma nuoroda į nacionalinės materialinės darbo teisės taikymą. Vienintelės šiose terminuotose darbo sutartyse esančios nuorodos į nacionalinės teisės taikymą, pateiktos šių sutarčių 12 ir 13 straipsniuose, susijusios su ieškovui taikomomis socialinės apsaugos bei pensijų sistema ir mokesčių sistema; šias sistemas reglamentuojančios nuostatos neturi reikšmės sprendžiant ginčą, kurio dalykas, kaip nagrinėjamu atveju, susijęs su darbo teisės sritimi. Taigi nė viena dešimtos ir vienuoliktos terminuotos darbo sutarties nuostata neleidžia nustatyti ginčui, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas, taikytinos teisės.

111 Remiantis tuo, kas išdėstyta, matyti, kad vienuolikoje terminuotų darbo sutarčių nėra nuostatos, leidžiančios išspręsti ginčą, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas, arba nuostatos, kurioje būtų nurodyta šioms sutartims taikytina teisė, todėl, siekiant išspręsti šį ginčą, reikia nustatyti minėtoms terminuotoms darbo sutartims taikytiną nacionalinę materialinę teisę. Reikia atskirai išnagrinėti pirmąsias devynias terminuotas darbo sutartis, sudarytas su misijos *Eulex Kosovo* vadovu, o paskui – dvi paskutines terminuotas darbo sutartis, sudarytas su misija *Eulex Kosovo*.

iv) Dėl nacionalinės materialinės teisės, taikytinos pirmosioms devynioms terminuotoms darbo sutartims, kurias ieškovas sudarė su misijos „Eulex Kosovo“ vadovu

112 Pirma, kaip jau konstatuota šio sprendimo 109 punkte, pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių preambulėse aiškiai nurodyta, kad Komunikate C(2009) 9502 numatytos tarptautinių darbuotojų įdarbinimo sąlygos.

113 Dėl galimybės prieš ieškovą remtis Komunikatu C(2009) 9502 (ieškovas šią galimybę ginčija) pažymėtina, kad iš pradžių ieškovas teigė nežinojęs apie šį komunikatą prieš sudarydamas pirmąją terminuotą darbo sutartį, bet vėliau, atsakydamas į pirmąją proceso organizavimo priemonę, pripažino, kad šis komunikatas jam buvo perduotas prieš pasirašant minėtą terminuotą darbo sutartį – jis buvo pateiktas 2010 m. vasario 9 d. elektroninio laiško, kurį jam atsiuntė misijos *Eulex Kosovo* Žmogiškųjų išteklių skyrius, priede.

114 Be to, dėl ieškovo argumento, kad Komunikato C(2009) 9502 5 punkto „Baigiamosios nuostatos“ b papunktyje nurodyta, jog jis nebetaikomas po 2011 m. sausio 1 d., kai faktiškai buvo įsteigta EIVT, pažymėtina, kad, priešingai, nei teigia misija *Eulex Kosovo*, šio komunikato taikymas po šios datos negali būti grindžiamas Nuolatinių atstovų komitete (*Coreper*) 2013 m. sudarytu politiniu susitarimu, pagal kurį jis taikomas tol, kol bus priimtas jį pakeičiantis politinis susitarimas. Iš tiesų toks pagrindimas reikštų, kad Komunikatas C(2009) 9502, pasibaigus jo galiojimui, būtų įtrauktas atgaline data į terminuotas darbo sutartis, sudarytas prieš sudarant minėtą susitarimą. Misija *Eulex Kosovo* nenurodo jokio motyvo, kuris teisiškai galėtų pagrįsti tokį taikymą atgaline data.

115 Vis dėlto Bendrasis Teismas konstatuoja, kad, kaip tvirtina ir misija *Eulex Kosovo*, remiantis trečios–devintos terminuotų darbo sutarčių 23 straipsnio 1 dalimi, Komunikatas C(2009) 9502 į šias sutartis, sudarytas jau pasibaigus jo galiojimui, buvo įtrauktas bendra sutarčių šalių valia. Taigi, priešingai, nei tvirtina ieškovas, Komunikatas C(2009) 9502 yra devynių pirmųjų terminuotų darbo sutarčių, ieškovo sudarytų su misijos *Eulex Kosovo* vadovu, sudedamoji dalis, todėl juo galima prieš juos remtis.

116 Antra, pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių 1.1 straipsnyje nustatyta, kad pasirašydamas darbo sutartį darbuotojas sutinka su joje įtvirtintomis nuostatomis ir principais, jos priedais, misijos *Eulex Kosovo* standartinėmis veiklos procedūromis ir elgesio kodeksu. Pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių 23 straipsnyje daroma nuoroda į Komunikatą C(2009) 9502 ir patikslinta, kad jis yra sudedamoji šių sutarčių dalis.

117 Kaip aiškiai matyti iš visų pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių, ieškovo sudarytų su misijos *Eulex Kosovo* vadovu, kurių visų pirmojo puslapio pradžioje užrašyta „Contract of employment for international staff“, ieškovas buvo įdarbintas kaip „tarptautinis darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal Komunikato C(2009) 9502 4a punktą.

118 Be to, iš Komunikato C(2009) 9502 4a punkto trečios pastraipos aiškiai matyti, kad, „kiek tai susiję su tarptautiniam personalui taikytina <…> darbo teise, toliau taikomi darbuotojų kilmės šalies arba nuolatinės gyvenamosios vietos mokesčių tikslais teisės aktai“. Be to, to paties punkto dešimtoje pastraipoje nurodyta, kad „darbo sutarčiai taikomi valstybės, kurios pilietis yra įdarbintas asmuo arba kurioje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta (mokesčių tikslais) prieš jam pradedant eiti pareigas, darbo teisė ir socialinės teisės aktai“. Pagal minėto punkto vienuoliktą pastraipą „sutarties nutraukimui <…> ir atsakomybės aspektams taikomi socialinės ir darbo teisės aktai tos valstybės“, kuri nustatoma remiantis dešimtoje pastraipoje nurodytais kriterijais. Galiausiai pagal Komunikato C(2009) 9502 4a punkto šeštą pastraipą, kai kilmės šalis ir „nuolatinė gyvenamoji vieta (mokesčių tikslais)“, nustatyta prieš pradedant eiti pareigas, yra skirtingos, pirmenybė teikiama pastarajai.

119 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, dėl pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių Bendrasis Teismas konstatuoja, kad susitariančiosios šalys kaip taikytiną nacionalinę darbo teisę pasirinko, kaip tai suprantama pagal reglamento „Roma I“ 8 straipsnio 1 dalį, Airijos teisę, nes daroma nuoroda į Komunikatą C(2009) 9502 ir nurodoma šalies, kurios pilietis yra ieškovas, teisė (pagal Komunikato C(2009) 9502 4a punkto dešimtą pastraipą) ir netgi jo kilmės šalies bei nuolatinės gyvenamosios vietos (mokesčių tikslais) prieš pradedant eiti pareigas misijoje *Eulex Kosovo* teisė (pagal Komunikato C(2009) 9502 4a punkto trečią ir dešimtą pastraipas).

120 Pirma, neginčijama, kad ieškovas yra Airijos pilietis. Komunikato C(2009) 9502 4a punkto dešimtoje pastraipoje valstybės, kurios pilietis yra tarnautojas, teisė aiškiai nurodyta kaip darbo santykiams taikytina teisė.

121 Antra, kiek tai susiję su ieškovo kilmės šalimi ir jo nuolatine gyvenamąja vieta prieš pradedant eiti pareigas misijoje *Eulex Kosovo*, reikia nustatyti, kuri šalis tai buvo nuo 2009 m. gruodžio 31 d., kai ieškovas baigė darbą EUPM Bosnijoje ir Hercegovinoje (žr. šio sprendimo 2 punktą), iki 2010 m. balandžio 5 d., kai jis pradėjo eiti pareigas misijoje *Eulex Kosovo* (žr. šio sprendimo 3 punktą).

122 Konstatuotina, kad 2019 m. rugsėjo 16 d. atsakyme į pirmąją proceso organizavimo priemonę ieškovas pripažino, jog jo kilmės šalis, nurodyta ir deklaruota nustatant jo sutartinius santykius su misija *Eulex Kosovo*, yra Airija. Taigi jis pripažino, kad iš įvairių dokumentų, kuriuos misija *Eulex Kosovo* pateikė triplike, matyti, jog sudarydamas pirmą terminuotą darbo sutartį su minėta misija ir per visą darbo santykių su ja laikotarpį, be kita ko, savo prašymuose padengti kelionės į kilmės vietą išlaidas („Statement of Home Travel Expenses“) jis visuomet nurodė, kad jo kilmės šalis yra Airija. Be to, jis pridūrė, kad Airija liko jo kilmės šalis visą jo darbo šio sprendimo 1–3 punktuose nurodytose misijose laikotarpį.

123 Iš bylos medžiagos matyti, kad tuo metu, kai ieškovas pradėjo eiti pareigas misijoje *Eulex Kosovo*, jo kilmės ir gyvenamosios vietos valstybė buvo Airija. Taip pat pažymėtina, kad tame pačiame 2019 m. rugsėjo 16 d. atsakyme į pirmąją proceso organizavimo priemonę ieškovas nurodė, jog Airija buvo jo kilmės šalis dar prieš tai, kai 1994 m. jis sudarė pirmą terminuotą darbo sutartį su pirmąja misija, kurioje dirbo. Taigi pagal kilmės šalies sąsajos kriterijų Airijos teisė yra nagrinėjamu atveju taikytina darbo teisė, kiek tai susiję su pirmosiomis devyniomis terminuotomis darbo sutartimis, kurias ieškovas sudarė su misijos vadovu.

124 Šios išvados negali pakeisti šio sprendimo 118 punkte nurodytas Komunikato C(2009) 9502 4a punkto šeštoje pastraipoje numatytas kriterijus. Iš tiesų iš ieškovo procesinių dokumentų nematyti, kad jis būtų deklaravęs gyvenamąją vietą mokesčių tikslais kitoje šalyje nei jo kilmės valstybė.

v) Dėl nacionalinės materialinės teisės, taikytinos dešimtai ir vienuoliktai terminuotoms darbo sutartims, kurias ieškovas sudarė su misija „Eulex Kosovo“

125 Kaip matyti iš šio sprendimo 110 punkto, Bendrasis Teismas konstatuoja, kad, priešingai nei pirmosiose devyniose terminuotose darbo sutartyse, dešimtoje ir vienuoliktoje terminuotose darbo sutartyse nėra nuostatos dėl susitariančiųjų šalių pasirinktos teisės, reglamentuojančios pagal kiekvieną iš šių sutarčių nustatytus darbo santykius.

126 Dešimtos ir vienuoliktos terminuotų darbo sutarčių, kurias ieškovas sudarė su misija *Eulex Kosovo*, atstovaujama jos vadovo, preambulėse nurodyta, kad pagal Bendrųjų veiksmų 2008/124 10 straipsnio 3 dalį tarptautinių ir vietos darbuotojų įdarbinimo sąlygos ir teisės bei pareigos turi būti nustatomos misijos *Eulex Kosovo* ir atitinkamų personalo narių sudarytose sutartyse.

127 Vis dėlto, nors dešimtos ir vienuoliktos terminuotų darbo sutarčių 1 straipsnis iš esmės identiškas šio sprendimo 116 punkte nurodytam pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių 1.1 straipsniui, pažymėtina, kad, remiantis pačiomis šių dviejų terminuotų darbo sutarčių nuostatomis, negalima nustatyti jose reglamentuojamoms darbo sąlygoms taikytinų nuostatų, be kita ko, taikomų ginčui darbo teisės srityje, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas. Be to, dešimtos ir vienuoliktos terminuotų darbo sutarčių 23 straipsnyje nebepateikta nuorodos į Komunikatą C(2009) 9502 ir nėra nuorodos į priede esančius dokumentus, kuriuose būtų nurodyta šioms sutartims taikytina darbo teisė. Taigi konstatuotina, kad šalys nenurodė dešimtai ir vienuoliktai terminuotoms darbo sutartims taikytinos darbo teisės.

128 Kadangi susitariančiosios šalys nepasirinko šioms paskutinėms terminuotoms darbo sutartims taikytinos darbo teisės, ją reikia nustatyti remiantis tarptautinės privatinės teisės sąsajos kriterijais, t. y. nagrinėjamu atveju, kaip priminta šio sprendimo 106 punkte, remiantis reglamento „Roma I“ 8 straipsnio 2–4 dalyse nurodytais objektyviais kriterijais.

129 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, remiantis reglamento „Roma I“ 8 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais kriterijais, iš esmės taikytina Kosovo teisė. Vis dėlto, kaip pabrėžia ir ieškovas, ir misija *Eulex Kosovo*, pagal Kosovo *Law No 03/L-212 on Labour* (Įstatymas Nr. 03/L-212 dėl darbo), pateikto misijos *Eulex Kosovo* atsiliepimo į ieškinį priede, 2 straipsnio 4 dalį šio įstatymo nuostatos netaikomos darbo santykiams su tokiomis tarptautinėmis misijomis kaip misija *Eulex Kosovo*. Taigi pati Kosovo darbo teisė atmeta galimybę ją taikyti tokiems darbo santykiams, kokie nagrinėjami šioje byloje.

130 Konstatuotina, kad dešimta ir vienuolikta terminuotos darbo sutartys yra labiau susijusios, kaip tai suprantama pagal reglamento „Roma I“ 8 straipsnio 4 dalį, su Airijos teise, todėl ją ir reikia taikyti šioms sutartims.

131 Pirma, nepaisant to, kad buvo paeiliui sudarytos dešimta ir vienuolikta terminuotos darbo sutartys, šalių tęstiniai darbo santykiai faktiškai egzistavo nuo tada, kai sudaryta pirma iš vienuolikos terminuotų darbo sutarčių.

132 Šis tęstinumas visų pirma matyti iš to, kad dešimtoje ir vienuoliktoje terminuotose darbo sutartyse nurodytos ieškovo pareigos misijoje, t. y. „IT Officer (Regional Infrastructure Support) (EK 10453)“, atsakingas už technologijas regioniniu lygiu, o šias pareigas jis ėjo jau nuo šeštos terminuotos darbo sutarties sudarymo dienos. Kaip pats ieškovas nurodė savo 2020 m. birželio 11 d. pastabose ir kaip matyti iš šių pastabų pirmojo priedo, nuo 2012 m. birželio 15 d. eidamas pareigas, įvardytas kaip EK 10453, misijoje *Eulex Kosovo* jis vykdė visų Pagalbos informacinių technologijų klausimais (*IT help desk / support*) skyriuje dirbančių darbuotojų koordinatoriaus ir vadovo pareigas. Šios išvados negalima paneigti remiantis tuo, kad užduotys, kurios jam buvo pavestos pagal šeštą–vienuoliktą terminuotas darbo sutartis, nagrinėjamu laikotarpiu, t. y. nuo 2012 m. birželio 15 d. iki 2014 m. lapkričio 14 d., galėjo kisti.

133 Kaip aiškiai matyti iš paties ieškovo pateikto jų aprašymo, išdėstyto asmeninio vertinimo ataskaitos (toliau – PER), apimančios laikotarpį nuo 2014 m. balandžio 16 d. iki lapkričio 14 d., III dalyje, jo užduotys keitėsi dėl misijos *Eulex Kosovo* pertvarkymo, visų pirma dėl Regioninės pagalbos informacinių ir kitokių technologijų klausimais skyriaus panaikinimo. Tokie ieškovo vykdomų užduočių pokyčiai būdingi skyriaus koordinatoriaus ir vadovo pareigoms, kurias jis ėjo. Vadinasi, dėl šių pokyčių negalėjo pasikeisti ieškovo ir misijos darbo santykių, susiklosčiusių pagal vienuolika terminuotų darbo sutarčių, tęstinumas.

134 Be to, iš visų šešių PER, parengtų klostantis misijos *Eulex Kosovo* arba jos vadovo ir ieškovo darbo santykiams, matyti, kad ieškovui buvo pasiūlyta nauja terminuota darbo sutartis. Misija *Eulex Kosovo* pateikė šias PER atsakydama į prašymą, pateiktą taikant trečiąją proceso organizavimo priemonę.

135 Galiausiai neginčijama, kad ieškovas buvo perkeltas į aukštesnę pakopą, atsižvelgiant į jo bendrą darbo stažą, įgytą pagal vienuolika paeiliui sudarytų terminuotų darbo sutarčių misijoje *Eulex Kosovo*.

136 Atsižvelgiant į šį tęstinumą ir į tai, kad vienuolika terminuotų darbo sutarčių yra susijusios, kadangi dešimtoje ir vienuoliktoje terminuotose darbo sutartyse susitariančiosios šalys nepasirinko su darbo teise susijusiam ginčui, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas, taikytinos teisės, reikia atsižvelgti į šios teisės nustatymo kriterijus, nurodytus pirmosiose devyniose terminuotose darbo sutartyse.

137 Kaip konstatuota šio sprendimo 123 punkte, pirmosiose devyniose terminuotose darbo sutartyse susitariančiosios šalys pasirinko savo sutartiniams santykiams taikyti Airijos teisę. Taigi, nepaisant to, kad dešimtoje ir vienuoliktoje terminuotose darbo sutartyse šiuo klausimu nieko nenumatyta, remiantis šio sprendimo 105 punkte nurodyta jurisprudencija, pagal reglamento „Roma I“ 8 straipsnio 4 dalį darytina išvada, kad, atsižvelgiant į visas aplinkybes, apibūdinančias ieškovo darbo santykius dirbant misijoje *Eulex Kosovo* pagal vienuolika terminuotų darbo

sutarčių, paskutinėms dviem terminuotoms darbo sutartims taip pat taikytina Airijos, kaip šalies, kurios pilietis yra ieškovas ir kuri buvo jo kilmės šalis pradedant eiti pareigas misijoje *Eulex Kosovo*, teisė.

138 Antra, dėl, viena vertus, ieškovui taikomų socialinės apsaugos ir pensijų sistemų ir, kita vertus, jam taikomos mokesčių sistemos pažymėtina, kad dviejų paskutinių terminuotų darbo sutarčių 12.1 ir 13.1 straipsniuose buvo numatyta, kad darbuotojui taikomi jo nuolatinės gyvenamosios vietos (mokesčių tikslais), buvusios prieš pradedant eiti pareigas misijoje *Eulex Kosovo*, valstybėje galiojantys nacionalinės teisės aktai. Nors sąsajos veiksnys, taikomas šioms įvairioms sistemoms, tiesiogiai nesusijęs su tokio ginčo darbo teisės srityje, kaip tas, dėl kurio pateiktas pirmasis reikalavimas, dalyku, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į šio sprendimo 121–124 punktuose išdėstytus teiginius, dėl šių sistemų vėl daroma nuoroda į Airijos teisę, kaip į taikytiną nacionalinę teisę.

139 Darytina išvada, kad Airijos teisę reikia taikyti visiems sutartiniams santykiams, susiklosčiusiems pagal vienuolika terminuotų darbo sutarčių, ieškovo sudarytų su misijos *Eulex Kosovo* vadovu, o vėliau – su šia misija. Taigi dėl ginčo, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas, dalyko reikia spręsti atsižvelgiant būtent į šią teisę, o ne į Belgijos teisę, kuria iš pradžių rėmėsi ieškovas.

2) Nagrinėjamu atveju taikytina Airijos materialinė darbo teisė, kuria perkeliamas Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punktas

140 Kaip matyti iš šio sprendimo 96–98 punktų, įgyvendindamas Direktyvos 1999/70 priede pateiktą Bendrąjį susitarimą dėl darbo pagal terminuotas sutartis Sąjungos teisės aktų leidėjas atsižvelgė į bendrąjį draudimo piktnaudžiauti teise principą ir įtvirtino teisinį pagrindą, kurio tikslas – užkirsti kelią piktnaudžiavimui teise paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius.

141 Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkte „Piktnaudžiavimo prevencijos priemonės“ nurodyta:

„1. Kad būtų neleidžiama piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius tais atvejais, kai nėra lygiaverčių teisinių priemonių, neleidžiančių piktnaudžiauti, valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais pagal nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar praktiką, ir (arba) socialiniai partneriai, atsižvelgdami į konkrečių sektorių ir (arba) darbuotojų kategorijų reikmes, nustato vieną ar kelias iš toliau nurodytų priemonių:

a) objektyvias priežastis, pateisinančias tokių sutarčių ar santykių atnaujinimą;

b) maksimalią bendrą paeiliui sudaromų terminuotų darbo sutarčių ar nustatomų darbo santykių trukmę;

c) tokių sutarčių ar santykių atnaujinimo skaičių.

2. Valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais, ir (arba) socialiniai partneriai tam tikrais atvejais nustato kokiomis sąlygomis terminuotos darbo sutartys ar santykiai:

a) laikomi „sudaromais ar nustatomais paeiliui;

b) laikomi neterminuotomis sutartimis ar santykiais.“

142 Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkto 1 dalies tikslas yra įgyvendinti vieną šio susitarimo tikslų, t. y. apriboti atvejus, kai paeiliui sudaromos terminuotos darbo sutartys ar nustatomi terminuoti darbo santykiai, kurie laikomi galimu piktnaudžiavimo pažeidžiant darbuotojų teises šaltiniu, įtvirtinant tam tikras minimalios apsaugos nuostatas, skirtas, kad būtų išvengta pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų situacijos neapibrėžtumo (žr. 2012 m. sausio 26 d. Sprendimo *Kücük*, C-586/10, EU:C:2012:39, 25 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

143 Siekiant neleisti piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius, šia Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis nuostata valstybės narės įpareigojamos priimti bent vieną joje nurodytų priemonių tais atvejais, kai jų vidaus teisėje nėra lygiaverčių teisinių priemonių. Šio punkto 1 dalies a–c papunkčiuose nurodytos trys priemonės susijusios su objektyviomis priežastimis, pateisinančiomis tokių darbo sutarčių ar santykių atnaujinimą, maksimalia bendra tokių paeiliui sudaromų darbo sutarčių ar darbo santykių trukme ir jų atnaujinimų skaičiumi (žr. 2012 m. sausio 26 d. Sprendimo *Kücük*, C-586/10, EU:C:2012:39, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

144 Į Airijos teisę Direktyva 1999/70 buvo perkelta 2003 m. įstatymu. Šis įstatymas įsigaliojo 2003 m. liepos 14 d.

145 2003 m. įstatymo 9 straipsniu perkeliamas Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punktas. Jo 1 dalyje numatyta, kad darbuotojo, kuris šio įstatymo priėmimo dieną ar po šios datos yra nepertraukiamai išdirbęs trejus metus savo darbdaviui ar asocijuotam darbdaviui, terminuotą darbo sutartį šis darbdavys gali atnaujinti tik vieną kartą ir ne ilgesniam kaip vienų metų laikotarpiui. Pagal šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalį bet kokia pažeidžiant šio straipsnio 1 dalį į darbo sutartį įtraukta sąlyga yra negaliojanti ir nagrinėjama sutartis laikoma neterminuota.

146 Vis dėlto pagal 2003 m. įstatymo 9 straipsnio 4 dalį darbdavys dėl objektyvių priežasčių gali nukrypti nuo iš šio straipsnio 1–3 dalių kylančių pareigų. Šio įstatymo 7 straipsnyje apibrėžta objektyvių priežasčių sąvoka. Pagal šį straipsnį, „taikant šios dalies nuostatas, priežastis laikoma objektyvia tik tuomet, kai ji grindžiama kitais veiksniais nei tuo, kad atitinkamas darbuotojas įdarbintas pagal terminuotą darbo sutartį, ir kai dėl šios sutarties taikomu mažiau palankiu požiūriu (tai gali apimti situacijas, kai su pagal terminuotą darbo sutartį dirbančiu darbuotoju sudaroma nauja terminuota darbo sutartis) siekiama teisėto darbdavio tikslo ir jis yra tinkamas ir būtinas šiam tikslui pasiekti“. Kitaip tariant, iš esmės tam, kad nurodyta priežastis būtų objektyvi, ji turi būti pagrįsta su darbuotoju nesusijusiais veiksniais, o mažiau palankus požiūris į darbuotoją, kurį lemia terminuota darbo sutartis, turi būti tinkamas ir būtinas siekiant teisėto darbdavio tikslo.

3) Dėl Airijos darbo teisės taikymo prašymui pakeisti vienuolika terminuotų darbo sutarčių į neterminuotą darbo sutartį

147 Atsakydamas į pirmąją proceso organizavimo priemonę, kuria jis, be kita ko, buvo paragintas pateikti savo pastabas dėl galimo Airijos teisės taikymo, ieškovas iš esmės neatsisakė savo prašymo pakeisti vienuolika terminuotų darbo sutarčių į neterminuotą darbo sutartį. Šiuo klausimu jis teigė, kad nėra objektyvios, bendros ir su biudžetu susijusios priežasties, kuria būtų galima pagrįsti vienuolikos terminuotų darbo sutarčių sudarymą, ir kad pagal jurisprudenciją šios sutartys laikomos sudarytomis piktnaudžiaujant, nes jo darbas misijoje *Eulex Kosovo* skirtas darbdavio nuolatinėms ir ilgalaikėms reikmėms patenkinti, todėl minėtos terminuotos darbo sutartys turėtų būti pakeistos į vieną neterminuotą darbo sutartį.

148 Konkrečiau kalbant, kiek tai susiję su objektyviomis priežastimis, kurias misija *Eulex Kosovo* nurodė siekdama pateisinti vienuolikos terminuotų darbo sutarčių sudarymą, ieškovas ginčija tai, kad misija buvo nuolat apribota savo įgaliojimų trukmės, juo labiau kad nagrinėjamų terminuotų darbo sutarčių trukmė nebuvo susieta su misijos įgaliojimų trukme. Ieškovas priduria, kad jo sutartiniai santykiai galėjo būti nustatyti neterminuotam laikotarpiui, nes sprendimo pratęsti misijas priėmimo procedūra suteikė galimybę įspėti apie atleidimą iš darbo per neterminuotai darbo sutarčiai taikomą terminą.

149 Misija *Eulex Kosovo*, palaikoma kitų atsakovių, iš esmės mano, kad egzistavo objektyvios priežastys, pateisinančios vienuolikos terminuotų darbo sutarčių sudarymą.

150 Nagrinėjamu atveju pagal paskutinėje terminuotoje darbo sutartyje esančią arbitražinę išlygą Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į 2003 m. įstatymo 9 straipsnio nuostatas, kuriomis perkeliamas Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punktas, turi įvertinti ieškovo prašymo pakeisti vienuolika terminuotų darbo sutarčių į vieną neterminuotą darbo sutartį pagrįstumą. Nei iš bylos medžiagos, nei iš šalių argumentų nematyti, kad 2003 m. įstatymas neatitinka Direktyvos 1999/70 ar bendrojo draudimo piktnaudžiauti teise principo.

151 Pirma, neginčijama, kad ieškovas buvo įdarbintas misijoje *Eulex Kosovo* remiantis Bendrųjų veiksmų 2008/124 9 straipsnio 3 dalies pirmu sakiniu. Pagal šį straipsnį misija *Eulex Kosovo* prireikus pagal sutartį gali įdarbinti tarptautinius ir vietos civilius darbuotojus. Vis dėlto, kadangi šiuose bendruosiuose veiksmuose šiuo klausimu nieko nepatikslinta, dėl ieškovui siūlomos sutarties rūšies turėjo spręsti misijos vadovas, o vėliau, kai 2014 m. misijai buvo suteiktas teisinis subjektiškumas, – pati misija. Taigi per visą sutartinių santykių su ieškovu laikotarpį buvo nuspręsta siūlyti jam paeiliui sudaryti terminuotas darbo sutartis.

152 Antra, pagal Sąjungos teismo jurisprudenciją atitinkamos institucijos kiekvienu atveju turi ištirti visas konkretaus atvejo aplinkybes, atsižvelgdamos, be kita ko, į šių su tuo pačiu asmeniu ar tam pačiam darbui atlikti paeiliui sudarytų sutarčių skaičių, kad būtų pašalinta galimybė darbdaviams piktnaudžiauti terminuotomis darbo sutartimis arba terminuotais darbo santykiais, net jei šios sutartys buvo sudarytos ar santykiai nustatyti tariamai siekiant padengti poreikį turėti pavaduojantį personalą. Net jei nurodytos objektyvios priežasties vertinimas turi būti susijęs su paskiausiai sudarytos darbo sutarties atnaujinimu, šios rūšies su tuo pačiu darbdaviu praeityje paeiliui sudarytų sutarčių egzistavimas, skaičius ir trukmė gali būti svarbūs vertinant bendrai (žr. 2012 m. sausio 26 d. Sprendimo *Kücük*, C-586/10, EU:C:2012:39, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

153 Neginčijama, kad ieškovas buvo įdarbintas misijoje *Eulex Kosovo* pagal vienuolika terminuotų darbo sutarčių, paeiliui sudarytų nuo 2010 m. balandžio 5 d. iki 2014 m. lapkričio 14 d., kaip už informacines technologijas atsakingas asmuo („IT Officer“). Iš bylos medžiagos matyti, kad būtent vykdant aštuntą terminuotą darbo sutartį, kuri baigėsi 2013 m. birželio 14 d., suėjo treji metai nuo darbo santykių pradžios. Vis dėlto, laikantis 2003 m. įstatymo 9 straipsnio 1 dalies, devintos terminuotos darbo sutarties, galiojusios nuo 2013 m. birželio 15 d. iki 2014 m. birželio 14 d., trukmė neviršijo vienų metų. Taigi būtent nuo šios datos turi būti taikomas draudimas sudaryti naujas terminuotas darbo sutartis. Vadinasi, dešimta terminuota darbo sutartis iš esmės turi būti pakeista į neterminuotą darbo sutartį, nebent pagal 2003 m. įstatymo 9 straipsnio 4 dalį egzistavo objektyvios priežastys, pateisinančios jos sudarymą.

154 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją sąvoką „objektyvios priežastys“, kaip ji suprantama pagal Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkto 1 dalies a papunktį, reikia suprasti kaip taikomą apibrėžtoms ir konkrečioms aplinkybėms, apibūdinančioms konkrečią veiklą, todėl esant šiai konkrečiai situacijai galinčioms pateisinti terminuotų darbo sutarčių sudarymą paeiliui. Šias aplinkybes gali lemti, pavyzdžiui, ypatingas užduočių, kurioms atlikti šios sutartys buvo sudarytos, pobūdis ir savybės arba prireikus teisėto valstybės narės socialinės politikos tikslo siekimas (žr. 2012 m. sausio 26 d. Sprendimo *Kücük*, C-586/10, EU:C:2012:39, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

155 Būtent atsižvelgiant į minėtą jurisprudenciją reikia taikyti 2003 m. įstatymo 7 straipsnį ir išnagrinėti, ar, kaip nurodyta šio įstatymo 9 straipsnyje, nagrinėjamu atveju buvo tokių objektyvių priežasčių paeiliui sudaryti vienuolika terminuotų darbo sutarčių po 2014 m. birželio 14 d., t. y. po devintos terminuotos darbo sutarties.

156 Šiuo aspektu pažymėtina, kad teisinis pagrindas ir bendra darbo aplinka, kuriems esant ieškovas vykdė jam misijoje *Eulex Kosovo* patikėtas užduotis, yra laikino pobūdžio. Šis laikinumas visų pirma matyti ne tik iš misijos įgaliojimų trukmės ir laikotarpių, kuriems numatytos orientacinės finansavimo sumos, skirtos jos išlaidoms padengti, bet ir iš to, kad reguliariai (iš naujo) apibrėžiama jos kompetencija ir veiklos sritis, taip pat misijos vadovo kadencijos trukmė. Tai, be kita ko, patvirtina misijos *Eulex Kosovo* darbuotojų įdarbinimo sąlygos ir tvarka.

157 Pirma, dėl misijos įgaliojimų trukmės primintina, kad Taryba priėmė 2006 m. balandžio 10 d. Bendruosius veiksmus 2006/304/BUSP dėl ES planavimo grupės (EUPT Kosovo) įsteigimo galimai ES krizių valdymo operacijai Kosove teisinės valstybės srityje ir galimose kitose srityse (OL L 112, 2006, p. 19), remdamasi tuo metu galiojusia ESS redakcija, visų pirma jos 14 straipsniu. 2006 m. gruodžio 11 d. Taryba, remdamasi tomis pačiomis ESS nuostatomis, priėmė Bendruosius veiksmus 2006/918/BUSP, iš dalies keičiančius ir pratęsiančius Bendruosius veiksmus 2006/304 (OL L 349, 2006, p. 57), kuriuose patvirtino Sąjungos krizių valdymo Kosove koncepciją. Be to, būtent atsižvelgiant į šiuos bendruosius veiksmus, remiantis, be kita ko, ESS 14 straipsniu, Bendraisiais veiksmais 2008/124 buvo įsteigta misija *Eulex Kosovo*. Šių bendrųjų veiksmų 10 konstatuojamojoje dalyje primenama, jog ESS 14 straipsnio 1 dalyje reikalaujama nurodyti finansavimą visam šių bendrųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpiui.

158 Kaip numatyta misijos *Eulex Kosovo* įsteigimo momentu galiojusios redakcijos ESS sutarties 14 straipsnio 1 dalyje, bendruosius veiksmus nustato Taryba ir jie įgyvendinami reaguojant į konkrečias situacijas, jei manoma, kad Sąjungai reikia operatyviai veikti. Šiuose veiksmuose turi būti nustatyti jų tikslai, sritys, priemonės, kurias Sąjunga gali naudoti, prireikus – jų trukmė ir įgyvendinimo sąlygos.

159 Remiantis pirminės redakcijos Bendrųjų veiksmų 2008/124 20 straipsnio antros pastraipos pirmu sakiniu, šie bendrieji veiksmai turėjo nustoti galioti praėjus 28 mėnesiams nuo operacijų plano (OPLAN) dėl Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove *Eulex Kosovo* patvirtinimo dienos. Atsižvelgiant į šio plano patvirtinimo datą, pradinis šių bendrųjų veiksmų galiojimas baigėsi 2010 m. birželio 14 d. Vėliau Taryba juos kelis kartus iš eilės pratęsė, kaskart dvejiems metams.

160 Jų galiojimas iš pradžių buvo pratęstas iki 2012 m. birželio 14 d. (2010 m. birželio 8 d. Tarybos sprendimo 2010/322/BUSP, kuriuo iš dalies keičiami ir pratęsiami Bendrieji veiksmai 2008/124 (OL L 145, 2010, p. 13), 1 straipsnio 10 dalis), paskui – iki 2014 m. birželio 14 d. (2012 m. birželio

5 d. Tarybos sprendimo 2012/291/BUSP, kuriuo iš dalies keičiami ir pratęsiami Bendrieji veiksmai 2008/124 (OL L 146, 2012, p. 46), 1 straipsnio 7 dalis), dar vėliau – iki 2016 m. birželio 14 d. (Sprendimo 2014/349 1 straipsnio 9 dalis).

161 Antra, kiek tai susiję su laikotarpiais, kuriems skirtos orientacinės finansavimo sumos, nurodytos paeiliui patvirtintose Bendrųjų veiksmų 2008/124 16 straipsnio „Finansinės nuostatos“ redakcijose, pažymėtina, kad, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalies paskutinės pastraipos įvairiose redakcijose nuo Sprendime 2010/322 įtvirtintos redakcijos, sprendimą dėl šių finansavimo sumų, skirtų misijos *Eulex Kosovo* išlaidoms padengti, priima Taryba. Šie laikotarpiai, kuriems skirtos orientacinės finansavimo sumos, parodo finansinių aplinkybių, kurioms esant Sąjunga teikė pagalbą Kosove per misiją *Eulex Kosovo*, laikiną pobūdį.

162 Taigi nuo misijos įsteigimo iki 2015 m. pirmo pusmečio orientacinės finansavimo sumos, skirtos misijos išlaidoms padengti, iš pradžių iki 2009 m. birželio 14 d. buvo nustatytos Bendruosiuose veiksmuose 2008/124 (16 ir 20 straipsniai), paskui iki 2010 m. birželio 14 d. – 2009 m. birželio 9 d. Tarybos bendruosiuose veiksmuose 2009/445/BUSP, iš dalies keičiančiuose Bendruosius veiksmus 2008/124 (OL L 148, 2009, p. 33) (1 straipsnio 1 dalis), o vėliau – Tarybos sprendimuose iki 2010 m. spalio 14 d. (Sprendimo 2010/322 1 straipsnio 6 dalis), iki 2011 m. spalio 14 d. (2010 m. spalio 15 d. Tarybos sprendimo 2010/619/BUSP, kuriuo iš dalies keičiami Bendrieji veiksmai 2008/124 (OL L 272, 2010, p. 19), 1 straipsnis), iki 2011 m. gruodžio 14 d. (2011 m. spalio 14 d. Tarybos sprendimo 2011/687/BUSP, kuriuo iš dalies keičiami Bendrieji veiksmai 2008/124 (OL L 270, 2011, p. 31), 1 straipsnis), iki 2012 m. birželio 14 d. (2011 m. lapkričio 24 d. Tarybos sprendimo 2011/752/BUSP, kuriuo iš dalies keičiami Bendrieji veiksmai 2008/124 (OL L 310, 2011, p. 10), 1 straipsnis), iki 2013 m. birželio 14 d. (Sprendimo 2012/291 1 straipsnio 5 dalis), iki 2014 m. birželio 14 d. (2013 m. gegužės 27 d. Tarybos sprendimas 2013/241/BUSP, kuriuo iš dalies keičiami Bendrieji veiksmai 2008/124 (OL L 141, 2013, p. 47)), iki 2014 m. spalio 14 d. (Sprendimo 2014/349 1 straipsnio 6 dalis) ir galiausiai iki 2015 m. birželio 14 d. (2014 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimo 2014/685/BUSP, kuriuo iš dalies keičiami Bendrieji veiksmai 2008/124 (OL L 284, 2014, p. 51), 1 straipsnio 3 dalis).

163 Trečia, kiek tai susiję su misijos *Eulex Kosovo* įgaliojimų ir veiklos srities apibrėžimu, pažymėtina, kad šie aspektai buvo pritaikyti atsižvelgiant į padėties vietoje raidą ir Sąjungos santykius su Kosovo valdžios institucijomis.

164 Šį geopolitinį ir diplomatinį neapibrėžtumą pirmiausia atspindi ESS 28 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, pagal kurią, jei pasikeičia aplinkybės, turinčios esminę įtaką Tarybos sprendimu, priimamu, kai Sąjungai reikia operatyviai veikti, sprendžiamam klausimui, Taryba persvarsto to sprendimo principus bei tikslus ir priima reikiamus sprendimus. Tas pats pasakytina apie ESS sutarties redakcijos, galiojusios, kai 2008 m. buvo įsteigta misija *Eulex Kosovo*, 14 straipsnio 2 dalį; ji buvo pakeista ESS 28 straipsnio 1 dalies antra pastraipa. Kita vertus, minėtą neapibrėžtumą taip pat atspindi tai, kad įvairių Tarybos sprendimų, kuriais iš dalies keičiami ir pratęsiami Bendrieji veiksmai 2008/124, konstatuojamosiose dalyse nuolat primenama, jog misija *Eulex Kosovo* bus vykdoma tokiomis aplinkybėmis, kai padėtis gali pablogėti ir galėtų pakenkti iš pradžių BUSP, o vėliau – išorės veiksmų tikslams, nustatytiems ESS 21 straipsnyje.

165 Be to, pagal Bendrųjų veiksmų 2008/124 su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2010/322, 19 straipsnį Taryba ne vėliau kaip likus šešiems mėnesiams iki šių bendrųjų veiksmų galiojimo pabaigos turi įvertinti, ar misija turėtų būti pratęsta. Kaip matyti iš visų sprendimų, kuriais pratęstas šių bendrųjų veiksmų galiojimo terminas, konstatuojamųjų dalių,

Taryba atsižvelgė į Politinio ir saugumo komiteto (PSK) rekomendacijas šiuo klausimu (Sprendimo 2010/322 3 konstatuojamoji dalis), taip pat į strateginę apžvalgą (Sprendimo 2012/291 3 konstatuojamoji dalis ir Sprendimo 2014/349 4 konstatuojamoji dalis).

166 Misijos *Eulex Kosovo* strateginės apžvalgos (CMDP, EEAS 00115/14), parengtos 2014 m. sausio mėn. (toliau – strateginė apžvalga), nevisiškai išslaptintą versiją misija *Eulex Kosovo* pateikė atsakymo į antrąją proceso organizavimo priemonę A5 priede. Remdamasi šiuo dokumentu, Taryba Sprendime 2014/349 nusprendė iš dalies pakeisti ir pratęsti Bendruosius veiksmus 2008/124 iki 2016 m. birželio 14 d. Šiuo klausimu pažymėtina, kad, kaip, be kita ko, teigia misija *Eulex Kosovo*, iš šios apžvalgos matyti, jog 2013 m. Kosovo valdžios institucijos išreiškė pageidavimą, kad iki tol, kol baigsis bendrųjų veiksmų galiojimas, t. y. iki 2014 m. birželio 14 d., būtų pradėtas Kosovo nepriklausomybės priežiūros užbaigimo procesas. 2013 m. liepos mėn. Kosovo Ministro Pirmininko kabineto rašte, pateiktame strateginės apžvalgos I priede, šios valdžios institucijos pasiūlė pereinamojo laikotarpio strategiją, skirtą padėti misijai koordinuotai perduoti vykdomuosius įgaliojimus atitinkamoms Kosovo valdžios institucijoms, kad jos įgaliojimai baigtųsi 2014 m. birželio mėn. Šiuo tikslu minėtame rašte šios institucijos išvardijo tam tikras misijos *Eulex Kosovo* veiklos sritis, kurios, jų vertinimu, gali būti perduotos Kosovo institucijoms.

167 Taip pat pasakytina, kad, būtent atsižvelgiant į šiuos Kosovo valdžios institucijų pageidavimus, strateginėje apžvalgoje rekomenduota iš naujo apibrėžti misijos *Eulex Kosovo* veiklos sritį. Šiuo tikslu šios apžvalgos 45 punkte visų pirma siūloma ir toliau teikti nedidelę pagalbą vietos teismų sistemai. Be to, strateginės apžvalgos 75 punkte, atsižvelgiant į misijos įgaliojimų pratęsimą nuo 2014 m. birželio mėn. iki 2016 m. birželio mėn., aiškiai nurodyta, kad, atsižvelgiant į misijai pavestas naujas veiklos rūšis, misija bus daug mažesnė ir kad šiuo klausimu buvo siūloma susitarti dėl pereinamojo laikotarpio nuo trijų iki keturių mėnesių, kuris turėjo baigtis 2014 m. rugsėjo arba spalio mėn.

168 Galiausiai iš 2014 m. birželio 20 d. patvirtintos patikslintos OPLAN redakcijos (9633/6/14 REV 6) matyti, kad misija *Eulex Kosovo* nevisiškai išslaptintoje versijoje, pateiktoje jos atsakymo į antrąją proceso organizavimo priemonę A7 priede, nurodė, kad Bendrųjų veiksmų 2008/124 daliniai pakeitimai buvo grindžiami Kosovo valdžios institucijų siekių vertinimu ir strateginėje apžvalgoje esančiu teiginiu, kad, nepaisant padarytos pažangos, 2014 m. birželio mėn. užsibrėžti tikslai dar nebus visiškai pasiekti. Taigi 1.2 dalyje („Situation Update“) aiškiai nurodyta, kad, pratęsiant misijos įgaliojimus iki 2016 m. birželio mėn., reikia užmegzti partnerystę, kuria būtų siekiama patenkinti Kosovo valdžios institucijų norą pačioms spręsti problemas ir Sąjungos siekį užtikrinti sklandų perėjimą tose srityse, kuriose sutarti tikslai jau pasiekti. Aiškiai ir konkrečiai nurodyta, kad „pagrindinis būsimų įgaliojimų požymis turi būti didėjantis vietos lygmens savarankiškumas ir atsakomybė“. Dėl misijos *Eulex Kosovo* pertvarkymo, kuris turėjo įsigalioti 2014 m. spalio 15 d., iš 4.2.1 dalies („Transition Phase“) matyti, kad pereinamuoju laikotarpiu, trukusiu nuo 2014 m. birželio 15 d. iki 2014 m. spalio 14 d., misija turėjo būti pertvarkyta pagal minėtos OPLAN versijos 1 priede pateiktą organizacinės struktūros schemą. Iš šio priedo matyti, kad, kiek tai susiję su techninėmis tarnybomis, skyriuje „Information Technology and Software Development“, kuriame dirbo ieškovas, „Information Technology Officers“ skaičius turėjo sumažėti nuo šešių iki keturių.

169 Dėl minėtam pereinamajam laikotarpiui taikytinų principų, susijusių su misijos *Eulex Kosovo* pertvarkymo sprendimų pasekmėmis jos darbuotojų įdarbinimo sąlygoms, pasakytina, kad buvo numatyta, jog, panaikinus darbo vietas, jose dirbančių sutartininkų sutartys joms pasibaigus nebebus pratęstos.

170 Ketvirta, dėl vienas po kito pareigas ėjusių misijos vadovų įgaliojimų trukmės pažymėtina, kad ji dar kartą atskleidžia Sąjungos laikinų sprendimų teikiant pagalbą Kosove per misiją *Eulex Kosovo* pasekmes.

171 Pirmojo misijos vadovo įgaliojimai pagal 2008 m. vasario 7 d. PSK sprendimo Eulex/1/2008 dėl Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove, *Eulex Kosovo*, vadovo skyrimo (2008/125/BUSP) (OL L 42, 2008, p. 99) 2 straipsnio antrą pastraipą truko iki Bendrųjų veiksmų 2008/124 galiojimo pabaigos. 2010 m. liepos 27 d. PSK sprendimo Eulex/1/2010 dėl Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove, *Eulex Kosovo*, vadovo skyrimo (2010/431/BUSP) (OL L 202, 2010, p. 10) 2 straipsniu panaikinus Sprendimą Eulex/1/2008, šie įgaliojimai baigėsi 2010 m. spalio 14 d.

172 Antrojo misijos vadovo įgaliojimai savo ruožtu iš pradžių pagal Sprendimą Eulex/1/2010 truko nuo 2010 m. spalio 15 d. iki 2011 m. spalio 14 d., o vėliau tris kartus buvo pratęsti – iki 2012 m. birželio 14 d. (2010 m. liepos 27 d. PSK sprendimas Eulex Kosovo/1/2011, kuriuo pratęsiami Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove (*Eulex Kosovo*) vadovo įgaliojimai (2011/688/BUSP) (OL L 270, 2011, p. 32)), tada iki 2012 m. spalio 14 d. (2012 m. birželio 12 d. PSK sprendimas Eulex Kosovo/1/2012, kuriuo pratęsiami Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove, *Eulex Kosovo*, vadovo įgaliojimai (2012/310/BUSP) (OL L 154, 2012, p. 24)) ir galiausiai iki 2013 m. sausio 31 d. (2012 m. spalio 12 d. PSK sprendimas Eulex Kosovo/2/2012, kuriuo pratęsiami Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove, *Eulex Kosovo*, vadovo įgaliojimai (2012/631/BUSP) (OL L 282, 2012, p. 45)).

173 Trečiojo misijos vadovo įgaliojimai iš pradžių truko nuo 2013 m. vasario 1 d. iki 2014 m. birželio 14 d. (2012 m. gruodžio 4 d. PSK sprendimas Eulex Kosovo/3/2012 dėl Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove, Eulex Kosovo, vadovo paskyrimo (2012/751/BUSP) (OL L 334, 2012, p. 46)), vėliau buvo pratęsti iki 2014 m. spalio 14 d. (2014 m. birželio 17 d. PSK sprendimas Eulex Kosovo/1/2014, kuriuo pratęsiami Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove, *Eulex Kosovo*, vadovo įgaliojimai (2014/371/BUSP) (OL L 180, 2014, p. 17)).

174 Atsižvelgiant į tai, kad paskutinė terminuota darbo sutartis sudaryta laikotarpiui nuo 2014 m. spalio 15 d. iki lapkričio 14 d., reikia pridurti, kad ketvirtasis misijos vadovas paskirtas laikotarpiui nuo 2014 m. spalio 15 d. iki 2015 m. birželio 14 d. (2014 m. spalio 9 d. PSK sprendimas Eulex Kosovo/2/2014 dėl Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove, *Eulex Kosovo*, vadovo paskyrimo (2014/707/BUSP) (OL L 295, 2014, p. 59)).

175 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad misijos *Eulex Kosovo* vadovų įgaliojimų trukmė buvo ne tik ribota, bet ir nustatyta įvairiems nevienodiems laikotarpiams. Be to, kad pirmosios devynios terminuotos darbo sutartys buvo sudarytos tarp ieškovo ir tuo metu pareigas ėjusio misijos vadovo, pažymėtina, kad pagal Komunikato C(2009) 9502, kuris iš pradžių buvo nuostatų, reglamentuojančių ieškovo ir misijos vadovo sutartinius santykius, sudedamoji dalis, 4 punkto septintoje ir aštuntoje pastraipose nurodyta, jog tarptautinių darbuotojų darbo sutarties galiojimo trukmė turi atitikti BUSP specialiojo patarėjo, su kuriuo ieškovas sudarė sutartį, darbo sutarties sąlygas. Šiuo klausimu neginčijama, kad kiekvienas misijos vadovas, su kuriuo ieškovas sudarė atitinkamai pirmąsias devynias terminuotas darbo sutartis, kaip misijos vadovas tuo metu buvo BUSP specialusis patarėjas. Kadangi misija *Eulex Kosovo* neturėjo teisinio subjektiškumo, tarptautinių sutartininkų darbo sutartis pagrįstai sudarė šios misijos vadovai. Vis dėlto, kaip primena misija *Eulex Kosovo*, jų įgaliojimų trukmė buvo ribota pagal Komunikato C(2009) 9502 4 punktą. Tokiomis aplinkybėmis misijos vadovai negalėjo sudaryti ilgesnės trukmės darbo sutarčių nei jų pačių sutartys.

176 Iš šio sprendimo 157–175 punktuose išdėstytų motyvų matyti, kad laikotarpiu nuo misijos *Eulex Kosovo* įsteigimo iki 2014 m. antrojo pusmečio misijos, kaip civilinės krizių valdymo misijos, įgaliojimai, kurių trukmė iš pradžių buvo 28 mėnesiai, vėliau buvo tris kartus pratęsti po dvejus metus. Be to, tiek laikotarpiai, kuriems numatytos orientacinės finansavimo sumos, skirtos misijos išlaidoms padengti, tiek įvairių misijos vadovų įgaliojimų trukmė buvo nustatyti vienas po kito einantiems įvairiems laikotarpiams, kurių trukmė nevienoda. Pažymėtina, kad misijos įgaliojimų ir veiklos srities apibrėžimas ne kartą keitėsi, atsižvelgiant į jai patikėtų įgaliojimų įgyvendinimo pokyčius, padėties vietoje raidą ir Sąjungos santykius su Kosovo valdžios institucijomis.

177 Taip pat reikia pridurti, kad, kiek tai susiję su misijos *Eulex Kosovo* darbuotojų įdarbinimo sąlygomis ir tvarka, Bendrųjų veiksmų 2008/124 9 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje nustatyta, jog „*E[ulex] K[osovo]* personalą sudaro visų pirma valstybių narių ar [Sąjungos] institucijų komandiruoti darbuotojai“. Pagal to paties straipsnio 2 dalies antrą sakinį kiekviena valstybė narė ar Sąjungos institucija turi padengti išlaidas, susijusias su jų komandiruotais darbuotojais, įskaitant kelionės į dislokavimo vietą bei grįžimo iš jos išlaidas, atlyginimus, sveikatos draudimą ir išmokas. Pagal to paties straipsnio 3 dalies pirmą sakinį, jeigu valstybių narių komandiruoti darbuotojai reikiamų funkcijų įvykdyti negali, prireikus *Eulex Kosovo* pagal sutartį taip pat gali įdarbinti tarptautinius civilius darbuotojus ir vietos darbuotojus.

178 Taigi įdarbinant misijos *Eulex Kosovo* darbuotojus pirmenybė turėjo būti teikiama valstybių narių ar Sąjungos institucijų komandiruotiems darbuotojams. Tik tais atvejais, kai komandiruoti darbuotojai negalėjo įvykdyti tam tikrų misijai reikalingų funkcijų, misija papildomai galėjo įdarbinti tarptautinius ir vietos civilius darbuotojus.

179 Šios personalo įdarbinimo sąlygos misijoje *Eulex Kosovo* buvo pateisinamos laikinu šios misijos įgaliojimų pobūdžiu, nes, kaip matyti, be kita ko, iš šio sprendimo 163, 166 ir 177 punktų, kad ir kokia būtų jų trukmė ir turinys, Kosovo valdžios institucijos visada galėjo juos pakeisti arba netgi atšaukti. Šios aplinkybės, būdingos tokiai BUSP srityje įsteigtai tarptautinei krizių valdymo misijai kaip misija *Eulex Kosovo*, pateisina tai, kad įdarbinant jos darbuotojus pirmenybė buvo teikiama valstybių narių ar Sąjungos institucijų komandiruotiems darbuotojams. Iš tiesų, pirma, tuo atveju, jei šios misijos įgaliojimai nebūtų pratęsti arba būtų sustabdyti, būtų buvę įmanoma nedelsiant nutraukti valstybių narių ar Sąjungos institucijų į misiją komandiruotų darbuotojų komandiruotes, nerizikuojant, kad misija patirs administracinių ir finansinių pasekmių, kurios būtų nesuderinamos su jos laikinu pobūdžiu.

180 Vadinasi, kadangi ieškovas nebuvo valstybės narės ar Sąjungos institucijos komandiruotas darbuotojas, užduotims, kurios jam galėjo būti patikėtos, kad ir koks būtų jų konkretus turinys, neišvengiamai ir tiesiogiai turėjo įtakos ne tik neapibrėžti tarptautiniai santykiai, nuo kurių priklausė misijos *Eulex Kosovo* tolesnė veikla vietoje, jos įgaliojimai, veiklos sritis ir finansavimas, bet ir pagal savo pobūdį kintančios valstybių narių galimybės komandiruoti darbuotojus, galinčius patenkinti misijos reikmes. Šios misijos personalo įdarbinimo sąlygos ir tvarka, glaudžiai ir tiesiogiai susijusios su šios misijos laikinu pobūdžiu, taip pat yra objektyvios priežastys, pateisinančios sprendimą siūlyti tarptautiniams civiliams darbuotojams terminuotas darbo sutartis.

181 Taigi, atsižvelgiant į tai, kad visi šie veiksniai yra laikini, ieškovas klaidingai teigia, kad darbui misijoje *Eulex Kosovo* atlikti su juo galėjo būti sudaryta neterminuota darbo sutartis, kurioje būtų numatyta sutarties nutraukimo misijos įgaliojimų pasibaigimo atveju sąlyga, ir kad jo užimamos pareigos buvo skirtos nuolatiniams ir ilgalaikiams poreikiams tenkinti. Iš tiesų visos misijos

personalo, įskaitant tarptautinius civilius darbuotojus, darbo perspektyvos priklausė nuo sprendimo tęsti misijos veiklą, atsižvelgiant į geopolitinius veiksnius, o ją pratęsus – nuo jos kompetencijos ir veiklos srities apibrėžimo pagal jai pavestas užduotis. Taigi būtent pats atitinkamo subjekto pobūdis, t. y. tai, kad galiausiai jį numatyta panaikinti ir šiomis konkrečiomis aplinkybėmis jis priklausomas tik nuo biudžeto valdymo institucijos jam skirtų lėšų, kurios skiriamos atsižvelgiant į jo įgaliojimus ir veiklos sritį, kaip jas apibrėžia politinė institucija, neišvengiamai lemia jo personalo darbo sąlygų laikiną pobūdį; tokį laikinumą iš esmės iki devintos terminuotos darbo sutarties lėmė ir misijos vadovo, su kuriuo iš pradžių buvo sudaromos sutartys, įgaliojimų trukmė.

182 Misijos *Eulex Kosovo* arba jos vardu su tarptautiniais civiliais darbuotojais sudarytų sutarčių trukmė jokiu atveju negalėjo viršyti misijos įgaliojimų laikotarpių arba, visų pirma ir iš esmės, laikotarpių, kuriems skirtos orientacinės finansavimo sumos, trukmės.

183 Nagrinėjamu atveju kiekvienos iš pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių, kurias ieškovas sudarė su misijos vadovu, galiojimo pabaigos data ir dešimtos terminuotos darbo sutarties, ieškovo sudarytos su pačia misija, galiojimo pabaigos data visuomet sutapo su misijos įgaliojimų, laikotarpių, kuriems skirtos orientacinės finansavimo sumos, arba misijos vadovo įgaliojimų pabaiga, taigi minėtų terminuotų darbo sutarčių sudarymas buvo būtinas ir tinkamas; tai matyti iš šių teiginių:

– pirmos terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2010 m. birželio 14 d. sutapo su bendruosiuose veiksmuose 2008/124 ir 2009/445 numatyta misijos įgaliojimų pabaiga ir laikotarpio, kuriam skirta Bendruosiuose veiksmuose 2009/445 nustatyta orientacinė finansavimo suma, pabaiga,

– antros terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2010 m. spalio 14 d. sutapo su laikotarpio, kuriam skirta Sprendime 2010/322 nustatyta orientacinė finansavimo suma, pabaiga,

– trečios terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2011 m. spalio 14 d. sutapo su laikotarpio, kuriam skirta Sprendime 2010/619 nustatyta orientacinė finansavimo suma, pabaiga ir Sprendime 2010/431 nustatyta misijos vadovo įgaliojimų pabaiga,

– ketvirtos terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2011 m. gruodžio 14 d. sutapo su laikotarpio, kuriam skirta Sprendime 2011/687 nustatyta orientacinė finansavimo suma, pabaiga,

– penktos terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2012 m. birželio 14 d. sutapo su Sprendime 2010/322 numatyta misijos įgaliojimų pabaiga, laikotarpio, kuriam skirta Sprendime 2011/752 nustatyta orientacinė finansavimo suma, pabaiga ir Sprendime 2011/688 nustatyta misijos vadovo įgaliojimų pabaiga,

– šeštos terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2012 m. spalio 14 d. sutapo su Sprendime 2012/310 nustatyta misijos vadovo įgaliojimų pabaiga,

– septintos terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2013 m. sausio 31 d. sutapo su Sprendime 2012/631 nustatyta misijos vadovo įgaliojimų pabaiga,

– aštuntos terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2013 m. birželio 14 d. sutapo su laikotarpio, kuriam skirta Sprendime 2012/291 nustatyta orientacinė finansavimo suma, pabaiga,

– devintos terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2014 m. birželio 14 d. sutapo su Sprendime 2012/291 numatyta misijos įgaliojimų pabaiga, laikotarpio, kuriam skirta Sprendime 2013/241 nustatyta orientacinė finansavimo suma, pabaiga ir Sprendime 2012/751 nustatyta misijos vadovo įgaliojimų pabaiga,

– dešimtos terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaiga 2014 m. spalio 14 d. sutapo su laikotarpio, kuriam skirta Sprendime 2014/349 nustatyta orientacinė finansavimo suma, pabaiga.

184 Darytina išvada, kad atsižvelgiant į aplinkybių, kuriomis klostėsi ieškovo ir misijos *Eulex Kosovo* sutartiniai santykiai, laikiną pobūdį ir į tai, kad šis laikinumas glaudžiai susijęs su aiškiomis ir konkrečiomis misijos *Eulex Kosovo* įgaliojimų apibrėžimo ir įgyvendinimo aplinkybėmis, konstatuotina, kad nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis egzistavo objektyvios priežastys, pateisinančios po 2014 m. birželio 14 d., t. y. pasibaigus devintai terminuotai darbo sutarčiai, paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis, kiek tai susiję su ieškovo įdarbinimu šioje misijoje kaip tarptautinio civilio darbuotojo. Vadinasi, priešingai, nei teigia ieškovas, sudarant pirmąsias dešimt terminuotų darbo sutarčių su juo nebuvo piktnaudžiauta.

185 Kalbant apie objektyvias priežastis, pagal 2003 m. įstatymo 9 straipsnį galinčias pateisinti vienuoliktos terminuotos darbo sutarties sudarymą tarp ieškovo ir misijos *Eulex Kosovo*, pažymėtina, kad 2014 m. birželio 26 d. raštu ieškovui buvo aiškiai pranešta, kad, 2014 m. birželio 24 d. valstybėms narėms priėmus sprendimą pertvarkyti misiją *Eulex Kosovo*, už informacines technologijas atsakingo asmens („IT Officer“) pareigos, kurias jis ėjo nuo pat įdarbinimo misijoje *Eulex Kosovo*, nuo 2014 m. lapkričio 14 d. bus panaikintos, todėl jo darbo sutartis nebebus atnaujinta. Taigi ši informacija ieškovui buvo oficialiai pateikta likus šiek tiek mažiau nei penkiems mėnesiams iki jo darbo šioje misijoje pabaigos, numatytos 2014 m. lapkričio 14 d., ir šiek tiek mažiau nei keturiems mėnesiams iki dešimtos terminuotos darbo sutarties galiojimo pabaigos, t. y. iki 2014 m. spalio 14 d. Be to, šiame rašte aiškiai nurodytos priežastys, dėl kurių po 2014 m. lapkričio 14 d. jam negali būti pasiūlyta sudaryti naujos darbo sutarties misijoje vykdyti funkcijoms, kurias jis iki tol vykdė pagal darbo santykius su šia misija.

186 Šiomis konkrečiomis aplinkybėmis, tiesiogiai ir glaudžiai susijusiomis su misijos *Eulex Kosovo* pertvarkymu, dėl kurio nuspręsta 2014 m. birželio mėn., 2014 m. spalio 14 d. pasibaigus dešimtai terminuotai darbo sutarčiai misija *Eulex Kosovo*, atsižvelgdama į 2014 m. birželio 26 d. raštą, pasiūlė ieškovui sudaryti paskutinę terminuotą darbo sutartį laikotarpiui nuo 2014 m. spalio 15 d. iki lapkričio 14 d. Taigi ieškovas buvo puikiai informuotas apie priežastis ir sąlygas, kuriomis jam pasiūlyta paskutinė terminuota darbo sutartis, ir apie tai, kad, atsižvelgiant į misijos pertvarkymą ir panaikinus darbo vietą, kurioje jis iki tol dirbo, nėra galimybės atnaujinti jo sutartį, kad jis galėtų vykdyti iki tol vykdytas funkcijas. Ši ypatinga aplinkybė puikiai atskleidžia itin laikiną ir neapibrėžtą pačios BUSP misijos, kaip antai misijos *Eulex Kosovo*, pobūdį, taigi ir patį jos egzistavimą. Be to, išskyrus tai, kad į 21 straipsnį įtraukta arbitražinė išlyga, pagal kurią jurisdikciją turi Sąjungos teismas, minėtos sutarties sąlygos nesiskiria nuo nustatytųjų dešimtoje terminuotoje darbo sutartyje.

187 Iš šio sprendimo 185 ir 186 punktuose pateiktų motyvų matyti, kad, be objektyvių priežasčių, susijusių su misijos *Eulex Kosovo* įgaliojimų laikinu pobūdžiu, nuolatiniais įgaliojimų trukmės, turinio ir finansavimo pokyčiais ir pateisinančių pirmųjų dešimties terminuotų darbo sutarčių sudarymą, buvo kitų konkrečiomis aplinkybėmis objektyvių priežasčių, kurios dar konkrečiau ir išsamiau pateisina misijos sprendimą siūlyti ieškovui sudaryti paskutinę terminuotą darbo sutartį tik vienam mėnesiui. Atsižvelgiant į šias objektyvias priežastis, toks pasiūlymas buvo būtina ir tinkama priemonė patenkinti poreikiams, dėl kurių užmegzti sutartiniai santykiai. Minėtos terminuotos darbo sutarties pabaiga sutapo su data, kai darbo vieta, kurioje ieškovas iki tol dirbo, buvo panaikinta dėl misijos pertvarkymo, dėl kurio nusprendė Taryba ir kurį įgyvendino misija, t. y. 2014 m. lapkričio 15 d.

188 Vadinasi, buvo objektyvių priežasčių, kurios pagal 2003 m. įstatymo 9 straipsnį pateisino vienuolikos terminuotų darbo sutarčių sudarymą. Taigi pasiūlius ieškovui sudaryti paskutinę terminuotą darbo sutartį nebuvo piktnaudžiaujama. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 184 ir 187 punktuose, prašymas pakeisti vienuolika terminuotų darbo sutarčių į vieną neterminuotą darbo sutartį turi būti atmestas kaip nepagrįstas. Galiausiai, remiantis šio sprendimo 82 punkte išdėstytais argumentais, prašymą pakeisti terminuotas darbo sutartis, kurias ieškovas sudarė su dviem pirmosiomis misijomis, nurodytomis šio sprendimo 1 ir 2 punktuose, taip pat reikia atmesti.

189 Šios išvados negali paneigti ieškovo papildomi argumentai. Pirma, argumentas, kad sutartiniai santykiai automatiškai turi būti pakeisti į neterminuotą darbo sutartį, nes vienuolika terminuotų darbo sutarčių buvo pasirašytos jau jam pradėjus eiti pareigas.

190 Nors neginčijama, kad visos vienuolika terminuotų darbo sutarčių buvo pasirašytos jau joms įsigaliojus, pakanka konstatuoti, kad taisyklė, kuria remiasi ieškovas, grindžiama 1978 m. liepos 3 d. Belgijos Įstatymo dėl darbo sutarčių (*Moniteur belge*, 1978 m. rugpjūčio 22 d., p. 9277) 9 straipsnio nuostatomis. Tačiau, kaip konstatuota šio sprendimo 139 punkte, šioje byloje taikytina Airijos teisė, kurioje net iš esmės nėra panašios su sutartimis susijusios nuostatos. Todėl šis argumentas nepagrįstas.

191 Antra, taip pat reikia atmesti argumentą, kad nepateikus visų dokumentų, kurie yra sudedamoji sutarčių dalis, visų pirma Komunikato C(2009) 9502, ieškovas nebuvo informuotas apie pinigines išmokas ir socialines teises prieš pasirašydamas pirmą terminuotą darbo sutartį. Šiuo klausimu jis tvirtina, kad, nesant aiškaus sutikimo ir nepateikus informacijos apie vienuolikai terminuotų darbo sutarčių taikomą teisinį pagrindą, jos negalioja, todėl sutartiniai santykiai ir dėl šios priežasties turi būti pakeisti į vieną neterminuotą darbo sutartį.

192 Misija *Eulex Kosovo* ginčija teiginį, kad ieškovo sutikimas buvo netinkamas.

193 Kiek tai susiję su tuo, kad ieškovas esą nebuvo informuotas apie pinigines išmokas ir socialines teises prieš pasirašydamas pirmą terminuotą darbo sutartį, pasakytina, kad, kaip konstatuota šio sprendimo 113 punkte, Komunikatas C(2009) 9502 jam buvo pateiktas prieš pasirašant šią sutartį.

194 Neginčijama, kad minėtame komunikate, kuris buvo pirmųjų devynių terminuotų darbo sutarčių, ieškovo sudarytų su misijos *Eulex Kosovo* vadovu, sudedamoji dalis, be darbo santykiams taikomų taisyklių, aiškiai nurodytos visos ieškovo socialinės teisės ir jam priklausančios piniginės išmokos. Be to, pažymėtina, kad 2010 m. vasario 9 d. elektroniniame laiške, kuriuo ieškovui perduotas Komunikatas C(2009) 9502 (žr. šio sprendimo 113 punktą), misijos Žmogiškųjų išteklių skyrius tiksliai nurodė, be kita ko, pagal kokią procedūrą ir kokią tvarką nustatomas jo pareigų lygis ir

darbo užmokestis, kad parengtų jam darbo pasiūlymą. Šiuo tikslu ieškovas grąžino misijai tinkamai užpildytą gyvenamosios vietos deklaracijos formą, kurioje nurodyta 2010 m. vasario 22 d. data. Galiausiai 2010 m. kovo 18 d. elektroniniu laišku misija, remdamasi dokumentais, kuriuos ieškovas jai pateikė atsakydamas į 2010 m. vasario 9 d. elektroninį laišką, informavo jį apie kategoriją, kuriai priskiriamos jo pareigos, jų lygį ir pakopą, darbo užmokestį ir kitas išmokas, darbo valandų skaičių ir darbo laiką misijoje, jo teises į atostogas ir didelės rizikos draudimą, kuriuo jis bus apdraustas. Ji taip pat paprašė ieškovo priimti darbo pasiūlymą, pridėtą prie minėto 2010 m. kovo 18 d. elektroninio laiško, ir nurodyti tikslią pareigų ėjimo pradžios datą, taip pat nurodė, kad jis gali iš anksto paprašyti bet kokios informacijos, kurią mano esant naudingą. Ieškovas grąžino šį darbo pasiūlymą, kuriame buvo nurodytos jo pareigos, jų lygis, darbo užmokestis ir jo pirminės terminuotos darbo sutarties pabaigos data, pasirašytą, ir jame nurodyta 2010 m. kovo 25 d. data.

195 Remiantis tuo, kas išdėstyta, matyti, kad ieškovas pirmą terminuotą darbo sutartį su misija *Eulex Kosovo* sudarė puikiai žinodamas įdarbinimo sąlygas ir socialines teises bei pinigines išmokas. Taip pat pažymėtina, kad savo rašytiniuose dokumentuose ieškovas neteigė, jog jam nebuvo pateikti dokumentai, pridėti prie kitų dešimties paeiliui sudarytų terminuotų darbo sutarčių, vėliau sudarytų su misija. Dėl paskutinės terminuotos darbo sutarties pažymėtina, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 138 punkte, informacija apie ieškovo socialines teises ir jam priklausančias pinigines išmokas buvo pateikta pačiame sutarties tekste. Prie šios terminuotos darbo sutarties buvo pridėtas tik jo pareigų aprašymas, darbo užmokesčio lentelė ir darbuotojo identifikavimo forma („Beneficiary form“ arba „Designation form“).

196 Trečia, ieškovo argumentas, grindžiamas 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 2 dalies pažeidimu, taip pat nepagrįstas.

197 Šiuo klausimu, kaip nurodyta šio sprendimo 87 punkte, ieškovas tvirtina, kad 2003 m. įstatymo 8 straipsnio nuostatų pažeidimas *ipso facto* lemia terminuotų darbo sutarčių pakeitimą į neterminuotą darbo sutartį. Be to, atsakydamas į naują klausimą, pateiktą taikant trečiąją proceso organizavimo priemonę, ieškovas aiškiai nurodė, kad jo prašymas atlyginti su sutartiniais santykiais susijusią žalą, patirtą dėl neteisėto jo darbo santykių nutraukimo, grindžiamas jo sutartinių santykių pakeitimu, pagrįstu „2003 m. [įstatymo 9 straipsnio] taikymu“.

198 Pagal 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 2 dalį, kai darbdavys siūlo atnaujinti terminuotą darbo sutartį, jis privalo ne vėliau kaip pratęsimo dieną raštu informuoti darbuotoją apie objektyvias priežastis, pateisinančias tokios sutarties sudarymą ir pasiūlymo sudaryti neterminuotą darbo sutartį nepateikimą. Pagal šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalį, jei darbdavys raštu nepateikė šios informacijos arba ši informacija yra nekonkreti ir dviprasmiška, reikia nustatyti teisingas ir tinkamas pasekmes, atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes.

199 Pirmiausia konstatuotina, kad, viena vertus, nors 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje numatyta, jog tuo atveju, kai nesilaikoma šio straipsnio 2 dalyje numatytos pareigos iš anksto informuoti raštu, reikia nustatyti teisingas ir tinkamas pasekmes atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, Airijos teisės aktų leidėjas nenumatė, kad tokios pasekmės gali būti atitinkamų terminuotų darbo sutarčių pakeitimas į neterminuotą darbo sutartį. Šios nuostatos skiriasi nuo 2003 m. įstatymo 9 straipsnio 3 dalies nuostatų, kuriose teisės aktų leidėjas aiškiai numatė, jog tuo atveju, kai pažeidžiamos šio straipsnio 1 ir 2 dalys, atitinkama terminuota darbo sutartis pakeičiama į neterminuotą darbo sutartį.

200 Kita vertus, iš Airijos teismų jurisprudencijos, visų pirma iš 2009 m. vasario 24 d. *Labour Court* (Darbo teismas, Airija) sprendimo *National University of Ireland Maynooth v. Dr. Ann Buckley* (FTD092), dėl kurio šalių buvo paprašyta pateikti pastabas taikant trečiąją proceso organizavimo priemonę, matyti, kad, taikant 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 4 dalį, kaip teisingas ir tinkamas pasekmes tuo atveju, kai pažeidžiama 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 2 dalis ir kai yra objektyvių priežasčių, pateisinančių terminuotos darbo sutarties sudarymą, teismai skiria piniginę kompensaciją.

201 Be to, kiek tai susiję su 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 2 dalies pažeidimu nagrinėjamu atveju, žinoma, galima manyti, kad sudarant vienuoliktą terminuotą darbo sutartį, – ji pradėta vykdyti 2014 m. spalio 15 d., – buvo laikytasi reikalavimo iš anksto raštu pateikti konkrečią ir nedviprasmišką informaciją. 2014 m. birželio 26 d. rašte misija *Eulex Kosovo* aiškiai nurodė, kad ieškovo darbo vieta panaikinta nuo 2014 m. lapkričio 15 d., todėl pasibaigus dešimtos terminuotos darbo sutarties galiojimui ji galėjo jam pasiūlyti tik sudaryti paskutinę terminuotą darbo sutartį. Kaip matyti iš šio sprendimo 185–187 punktų, nurodyta priežastis yra objektyvi priežastis, kaip ji suprantama pagal 2003 m. įstatymo 7 straipsnį, nes ji tiesiogiai susijusi su dėl paties misijos pobūdžio jai būdingais laikinais veiksniais.

202 Vis dėlto, priešingai, nei teigia misija *Eulex Kosovo*, ir kaip teigia ieškovas savo atsakyme į trečiąją proceso organizavimo priemonę, nei iš antros–dešimtos terminuotų darbo sutarčių nuostatų, įskaitant prie jų pridėtus dokumentus, nei iš šešių PER nematyti, kad ši misija oficialiai ir konkrečiai, laikydamasi 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 2 dalies, ieškovui raštu ir prieš įsigaliojant atnaujintoms terminuotoms darbo sutartims pranešė apie objektyvias priežastis, dėl kurių jam siūlo sudaryti terminuotas darbo sutartis ir negali su juo sudaryti neterminuotos darbo sutarties. Misija *Eulex Kosovo* šiuo klausimu remiasi informacija, kuri, kaip ji teigia, pateikta minėtose PER ir prie terminuotų darbo sutarčių pridėtuose dokumentuose, susijusiuose su jai būdingais laikinais veiksniais, t. y. be kita ko, ribota misijos ar jos vadovų įgaliojimų trukme arba periodiškai jai skiriamo biudžeto ribota trukme.

203 Konstatuotina, kad neginčijama, jog antra–dešimta terminuotos darbo sutartys nebuvo pasirašytos iki jų įsigaliojimo datų. Taigi, priešingai, nei numatyta 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje, jose esanti rašytinė informacija negalėjo būti oficialiai ir konkrečiai pateikta ieškovui iki tų datų.

204 Taip pat konstatuotina, kad kai kurios iš šešių PER buvo susijusios su darbo laikotarpiais, kuriuos apėmė kelios terminuotos darbo sutartys, todėl 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje numatytos informavimo pareigos akivaizdžiai nebuvo galima laikytis atnaujinant antrą–devintą terminuotas darbo sutartis. Taip yra, pavyzdžiui, ketvirtosios PER, susijusios su laikotarpiu nuo 2012 m. birželio 15 d. iki 2013 m. birželio 14 d., kai galiojo šešta, septinta ir aštunta terminuotos darbo sutartys, atveju. Taigi akivaizdu, kad ieškovas nebuvo raštu informuotas apie objektyvias priežastis, pateisinančias jam pateiktą siūlymą sudaryti septintą ir aštuntą terminuotas darbo sutartis.

205 Be to, dėl šešių PER pasakytina, kad antrojoje iš jų, susijusioje su laikotarpiu nuo 2010 m. spalio 15 d. iki 2011 m. liepos 20 d., buvo nurodyta: „dabartinė misijos įgaliojimų pabaigos data yra 2011 m. spalio 14 d.“. Tačiau ši informacija yra klaidinga. Tą dieną, kai buvo pasirašyta antroji PER, t. y. 2011 m. rugpjūčio 8 d., kaip matyti iš šio sprendimo 160 punkto, priėmus Sprendimą 2010/322 misijos įgaliojimai buvo pratęsti iki 2012 m. birželio 14 d. Kaip matyti iš šio

sprendimo 162 ir 172 punktų, 2011 m. spalio 14 d. buvo ir laikotarpio, kuriam skirtos orientacinės finansavimo sumos misijai finansuoti, pabaiga, ir tuo metu pareigas ėjusio misijos vadovo įgaliojimų pabaiga.

206 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ne tik nepateikta išsamios informacijos apie antros–dešimtos terminuotų darbo sutarčių atnaujinimą, bet ir informacija apie šias sutartis, kuria remiasi misija *Eulex Kosovo*, tam tikrais aspektais buvo dviprasmiška ar net neteisinga, todėl neatitinka konkretaus išankstinio informavimo reikalavimų, įtvirtintų 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje.

207 Vadinasi, ieškovas pagrįstai tvirtina, kad buvo pažeistos 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 2 dalies nuostatos.

208 Vis dėlto, kiek tai susiję su teisingomis ir tinkamomis pasekmėmis, kurias reikia nustatyti dėl tokio pažeidimo, kaip nurodyta 2003 m. įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje, primintina, kad iš procesą Sąjungos teismuose reglamentuojančių teisės normų, ypač iš Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio ir Procedūros reglamento 76 straipsnio ir 84 straipsnio 1 dalies, matyti, kad ginčo ribas nustato ir apibrėžia bylos šalys ir kad Sąjungos teismas negali priimti sprendimo *ultra petita* (žr. 2020 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Alfamicro / Komisija*, C-623/19 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2020:734, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Konkrečiau kalbant, kai į Bendrąjį Teismą kreipiamasi kaip sutartyje nurodytą teismą remiantis SESV 272 straipsniu, jis turi priimti sprendimą tik dėl ginčo šalių apibrėžtų teisinių ir faktinių aplinkybių (žr. 2020 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Alfamicro / Komisija*, C-623/19 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2020:734, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

209 Nagrinėjamu atveju, kaip nurodyta šio sprendimo 197 punkte, ieškovas rėmėsi 2003 m. įstatymo 8 straipsnio nuostatų pažeidimu ir aiškiai nurodė prašantis pakeisti terminuotas darbo sutartis į neterminuotą darbo sutartį, nes toks pažeidimas *ipso facto* lemia šį pakeitimą. Be to, jis aiškiai priminė, kad jo reikalavimas atlyginti žalą, susijęs su neteisėtu jo darbo santykių nutraukimu, grindžiamas jo sutartinių santykių su misijomis, kuriose jis paeiliui dirbo, pakeitimu pagal 2003 m. įstatymo 9 straipsnį. Vis dėlto iš šio sprendimo 199 ir 200 punktuose pateiktų argumentų matyti, kad toks prašymas negali būti patenkintas remiantis vien 2003 m. įstatymo 8 straipsnio pažeidimu. Juo labiau dėl to, kad, kaip konstatuota šio sprendimo 188 punkte, nagrinėjamu atveju pagal 2003 m. įstatymo 9 straipsnį buvo objektyvių priežasčių paeiliui sudaryti vienuolika terminuotų darbo sutarčių.

210 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia atmesti prašymą pakeisti paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis į vieną neterminuotą darbo sutartį.

b) Dėl prašymo atlyginti visą su sutartiniais santykiais susijusią žalą

211 Ieškovo prašymas atlyginti pirmajame reikalavime nurodytą su sutartiniais santykiais susijusią žalą grindžiamas terminuotų darbo sutarčių pakeitimu į vieną neterminuotą darbo sutartį dėl atsakovių piktnaudžiavimo sudarant terminuotas darbo sutartis ir dėl sutartims taikomus formalumus reglamentuojančių nuostatų, numatytų Belgijos ar Airijos teisėje, pažeidimo. Šiuo klausimu jis teigia, kad pažeistos jo socialinės teisės, kuriomis jis būtų galėjęs naudotis kaip pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantis darbuotojas, visų pirma susijusios su socialiniu draudimu ir pensija, tačiau taip pat su informavimo, konsultavimosi, įspėjimo apie sutarties nutraukimą ir jos nutraukimo klausimais. Taigi ieškovas prašo atgaline data atkurti visas teises, kurias jis būtų turėjęs, jei būtų sudaręs tokią sutartį.

212 Atsakovės prieštarauja ieškovo argumentams.

213 Šiuo aspektu pažymėtina, kad, pirma, remiantis šio sprendimo 82 ir 188 punktuose padaryta išvada, priekaištas, jog misija *Eulex Kosovo* piktnaudžiavo sudarydama terminuotas darbo sutartis, turi būti atmestas, todėl atmestinas ir prašymas ieškovo sutartinius santykius su misija *Eulex Kosovo* ir atitinkamai su dviem pirmosiomis misijomis, nurodytomis šio sprendimo 1 ir 2 punktuose, pakeisti į neterminuotą darbo sutartį.

214 Antra, kaip matyti iš šio sprendimo 189–195 punktų, ieškovas nepagrįstai priekaištauja misijai *Eulex Kosovo* pažeidus vienuolikos terminuotų darbo sutarčių sudarymą ir darbuotojo informavimą reglamentuojančias nuostatas ir dėl to teigia, kad šios sutartys negalioja, nes jo sutikimas buvo netinkamas.

215 Taigi prašymą atlyginti ieškovo pirmajame reikalavime nurodytą su sutartiniais santykiais susijusią žalą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

216 Atsižvelgiant į šio sprendimo 188 ir 215 punktuose padarytas išvadas, reikia atmesti pirmajame reikalavime išdėstytus prašymus kaip nepagrįstus, todėl nebereikia priimti sprendimo dėl šio sprendimo 74 punkte nurodytų atsakovių pateiktų šių prašymų nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2002 m. vasario 26 d. Sprendimo *Taryba / Boehringer*, C-23/00 P, EU:C:2002:118, 52 punktą ir 1999 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Boehringer / Taryba ir Komisija*, T-125/96 ir T-152/96, EU:T:1999:302, 143 ir 146 punktus).

2. Dėl pagrindiniame reikalavime pateikto prašymo atlyginti su sutartiniais santykiais nesusijusią žalą (antrasis reikalavimas)

217 Dėl antrojo reikalavimo, kuris taip pat pateiktas kaip pagrindinis, reikia nurodyti, jog ieškovas iš esmės prašo Bendrojo Teismo, pirma, pripažinti, kad, jo darbo Sąjungos tarptautinėse misijose laikotarpiu nusprendusios jį įdarbinti kaip tarptautinį civilį darbuotoją pagal sutartį, o ne kaip laikinąjį tarnautoją pagal KTĮS, Taryba, Komisija ir EIVT pažeidė įvairias teisės normas, visų pirma tam tikras „Sutarties“ nuostatas, ir jį diskriminavo. Antra, atsižvelgdamas į įvairią finansinę ir remiantis nuostatais nustatomą žalą, kurią jis patyrė dėl šių neteisėtų veiksmų, ieškovas prašo, kad iš šių trijų atsakovių būtų priteista sumokėti žalos atlyginimą, dėl kurio dydžio šalys susitars per Bendrojo Teismo nustatytą terminą.

218 Taryba, Komisija, EIVT ir misija *Eulex Kosovo* prieštarauja ieškovo argumentams. Be to, pastabose dėl ieškovo atsakymo į antrąją proceso organizavimo priemonę, pagal kurį jo prašymas atlyginti žalą pagal antrąjį reikalavimą grindžiamas SESV 268 straipsniu ir 340 straipsnio antra pastraipa, Komisija ir EIVT nurodo, kad toks prašymas nepriimtinas.

219 Pirmiausia primintina, kad, kaip konstatuota šio sprendimo 60 punkte, antrasis pagrindinis reikalavimas grindžiamas SESV 268 ir 340 straipsnių nuostatomis ir juo siekiama, kad Taryba, Komisija ir EIVT atlygintų su sutartiniais santykiais nesusijusią žalą, kurią ieškovas patyrė dėl jų taikomos tarptautinių civilių darbuotojų įdarbinimo misijose politikos.

220 Nepaisydamas to, kad Komisija ir EIVT nurodo, jog antrasis reikalavimas nepriimtinas, Bendrasis Teismas mano, kad dėl proceso ekonomiškumo ir siekiant gero teisingumo vykdymo tam, kad pagrindinės bylos šalims būtų pateiktas galutinis ir naudingas atsakymas šiuo klausimu, pirmiausia, vadovaujantis šio sprendimo 79 punkte priminta jurisprudencija, reikia išnagrinėti pagrindinį jame pateiktą prašymą.

221 Šiuo aspektu primintina, kad pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą „[d]eliktinės atsakomybės atveju Sąjunga pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią, eidami savo pareigas, padaro jos institucijos ar jų tarnautojai“. Pagal suformuotą jurisprudenciją tam, kad pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą kiltų Sąjungos deliktinė atsakomybė už neteisėtą jos institucijų elgesį, turi būti įvykdytos visos sąlygos, t. y. skundžiamas institucijos elgesys turi būti neteisėtas, žala turi būti reali ir turi egzistuoti priežastinis ryšys tarp skundžiamo elgesio ir nurodomos žalos (žr. 2008 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *FIAMM ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-120/06 P ir C-121/06 P, EU:C:2008:476, 106 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2014 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, T-384/11, EU:T:2014:986, 47 punktą).

222 Šios sąlygos yra kumuliacinės. Vadinasi, jei netenkinama nors viena iš šių sąlygų, visą ieškinį reikia atmesti ir nėra reikalo nagrinėti kitų sąlygų (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Fahas / Taryba*, T-49/07, EU:T:2010:499, 93 punktą ir 2012 m. vasario 17 d. Nutarties *Dagher / Taryba*, T-218/11, nepaskelbta Rink., EU:T:2012:82, 34 punktą).

223 Be to, norint taikyti sąlygą, susijusią su Sąjungos institucijų neteisėtų veiksmų buvimu, reikia, kad būtų padarytas pakankamai aiškus teisės normos, kuria suteikiama teisių privatiems asmenims, pažeidimas (šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

224 Nagrinėjamu atveju, pirma, dėl galimo teisės normų, ypač pirminės teisės normų, pažeidimo konstatuotina, kad ieškovas nenurodo konkrečių nuostatų ir ieškinio 63 išnašoje pateikia nuorodą į leidinio dėl bendrosios Sąjungos materialinės teisės ištrauką, kurioje pateikiama nuoroda į EB 39 ir 42 straipsnius. Primintina, kad šie straipsniai yra EB sutarties trečiosios dalies „Bendrijos politikos sritys“ III antraštinės dalies „Laisvas asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas“ I skyriuje „Darbuotojai“ ir kad Sąjungoje užtikrinamas laisvas darbuotojų judėjimas (SESV 75 straipsnis (anksčiau – EB 39 straipsnis)). Pagal SESV 48 straipsnį (anksčiau – EB 42 straipsnis) teisės aktų leidėjas socialinės apsaugos srityje imasi priemonių, būtinų laisvam darbuotojų judėjimui užtikrinti. Kadangi šioje byloje nagrinėjami darbo santykiai buvo užmegzti ir vykdomi tik už Sąjungos teritorijos ribų, ši byla visiškai nesusijusi su ieškovo, kaip darbuotojo, teisės laisvai judėti įgyvendinimu, todėl teiginys, kad pirmųjų trijų atsakovių taikyta diskriminacija „prieštarauja Sutarčiai“, yra akivaizdžiai nepagrįstas.

225 Antra, dėl argumento, grindžiamo tuo, kad Taryba, Komisija ir EIVT piktnaudžiavo įgaliojimais, pasakytina, jog ieškovas iš esmės teigia, kad jos sukūrė ir taikė misijų personalo įdarbinimo sistemą pažeisdamos pirminės teisės nuostatas. Jis taip pat tvirtina, kad institucijos pačios suvokė teisinę, finansinę ir neigiamo poveikio reputacijai riziką, kylančią dėl įvairių BUSP misijų ir tarptautinių civilių darbuotojų sudarytų sutarčių. Šiuo klausimu ieškovas nurodo Komisijos Užsienio politikos priemonių tarnybos (*Service for Foreign Policy Instruments*) 2012 m. veiklos metinę ataskaitą ir dokumentus, kuriuos Tarybai parengė Patarėjų užsienio santykių klausimais (RELEX) darbo grupė.

226 Šiuo klausimu primintina, kad ESS 28 straipsnio, kuriuo, padarius dalinių pakeitimų, pakeistas ESS 14 straipsnis, galiojęs tuo metu, kai įsteigta misija *Eulex Kosovo* (žr. šio sprendimo 158 punktą), 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, jog, kai dėl tarptautinės situacijos Sąjungai reikia operatyviai veikti, reikalingus sprendimus priima Taryba, ir sprendimuose nustatomi jų tikslai, sritys, priemonės, kurias Sąjunga gali naudoti, prireikus – jų trukmė ir įgyvendinimo sąlygos. Taigi konstatuotina, kad specifinėje BUSP srityje Taryba turi nuspręsti dėl priemonių, kurias Sąjunga gali naudoti, ir sprendimų, kuriuos ji priima imdamasi atitinkamų Sąjungos

operatyvinių veiksmų, įgyvendinimo sąlygų. Kadangi šioje nuostatoje nenumatyta jokių joje nurodytų priemonių apribojimų, manytina, kad šios priemonės susijusios, be kita ko, su personalo ištekliais, suteikiamais šiems operatyviniams veiksmams įgyvendinti.

227 Būtent remdamasi šiomis konkrečiomis nuostatomis dėl BUSP, kurios jau buvo įtvirtintos 2008 m. galiojusios ESS redakcijos 14 straipsnyje, Taryba Bendrųjų veiksmų 2008/124 9 straipsnio 3 dalyje numatė, kad prireikus misija *Eulex Kosovo* taip pat gali pagal sutartį įdarbinti tarptautinius ir vietos civilius darbuotojus. Dėl tarptautinių civilių darbuotojų įdarbinimo sąlygų Taryba iš pradžių nusprendė, kaip matyti iš Bendrųjų veiksmų 2008/124 10 straipsnio 3 dalies pirminės redakcijos, kad „tarptautinių <…> civilių darbuotojų įdarbinimo sąlygos ir teisės bei pareigos nustatomos misijos vadovo ir personalo narių sudarytose sutartyse“. Ši nuostata buvo nepakeista, kol priimtas Sprendimas 2014/349, kuriuo ji iš dalies pakeista siekiant atsižvelgti į tai, kad pagal tuo sprendimu į Bendruosius veiksmus 2008/124 įterptą 15a straipsnį misija *Eulex Kosovo* įgijo teisinį subjektiškumą. Būtent nuo to laiko šioje nuostatoje nurodytos misijos *Eulex Kosovo* ir personalo narių sudarytos sutartys.

228 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad būtent remiantis pirminės teisės nuostatomis dėl BUSP su misija *Eulex Kosovo* susijusiose teisės aktų nuostatose aiškiai įtvirtintas teisinis pagrindas, leidžiantis misijos vadovui, o vėliau ir pačiai misijai pagal sutartis įdarbinti tarptautinius civilius darbuotojus.

229 Be to, ieškovas nepagrįstai remiasi Komisijos Užsienio politikos priemonių tarnybos parengta 2012 m. veiklos ataskaita, kurioje pateiktas pasiūlymas BUSP misijų sutartininkams taikyti KTĮS, siekiant „išvengti teisinės, finansinės ir neigiamo poveikio reputacijai rizikos“, ir dokumentais, kuriuos Tarybai parengė RELEX darbo grupė ir kuriuose pateikta pasiūlymų dėl naujo tarptautiniams civiliams darbuotojams taikytino teisinio pagrindo. Iš tiesų, darant prielaidą, kad tokių pasiūlymų buvimas įrodytas, konstatuotina, kad ieškovas neįrodė, kodėl aplinkybė, jog į šiuos pasiūlymus nebuvo atsižvelgta, savaime yra pakankamai aiškus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas.

230 Antra, kiek tai susiję su vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų pažeidimu, ieškovas klaidingai teigia, kad įvairūs misijos *Eulex Kosovo* sutartininkai buvo diskriminuojami, nes buvo taikomos skirtingos nacionalinės teisės nuostatos, į kurias daroma nuoroda Komunikatu C(2009) 9502 grindžiamose sutarties nuostatose. Remiantis suformuota jurisprudencija, pagal vienodo požiūrio principą reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, jei toks vertinimas nėra objektyviai pagrįstas (žr. 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 30 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Atsižvelgiant į šią jurisprudenciją, pažymėtina, kad, nors tarptautiniai civiliai darbuotojai individualiai sudarė sutartis su misija *Eulex Kosovo*, jie vertinami pagal tas pačias sąlygas, identiškai suformuluotas jų sutartyse (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 30 d. Nutarties *Bitiqi ir kt. / Komisija ir kt.*, T-410/13, nepaskelbta Rink., EU:T:2014:871, 35 punktą). Taigi šį teiginį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

231 Ieškovas taip pat klaidingai teigia patyręs žalos dėl nevienodo požiūrio ir diskriminacijos, palyginti su kolegomis, dirbančiais kaip Sąjungos tarnautojai, kuriems taikomos KTĮS; jis teigia, kad toks statusas jam turėjo būti suteiktas kaip EIVT darbuotojui, ir priduria, kad pagal sprendimą, kuriuo įsteigta EBSM, darbuotojai galėjo būti įdarbinami tik kaip „Sąjungos personalas“.

232 Iš tiesų, viena vertus, kaip matyti iš šio sprendimo 224–230 punktų, teisės aktų leidėjas nepadarė teisės klaidos, kai su misija *Eulex Kosovo* susijusiose teisės aktų nuostatose įtvirtino teisinį pagrindą, leidžiantį misijos vadovui, o vėliau ir pačiai misijai pagal sutartis įdarbinti tarptautinius

civilius darbuotojus. Kita vertus, kalbant apie teiginį, kad iš sprendimo, kuriuo įsteigiama EBSM, matyti, jog darbuotojai turėjo būti įdarbinami tik kaip „Sąjungos personalas“, konstatuotina, kad ieškovas nepateikia nei minėto sprendimo, nei jokios šį teiginį pagrindžiančios informacijos. Bet kuriuo atveju konstatuotina, kad 1991 m. liepos 13 d. Belgrade pasirašytame susitarimo memorandume, kuriuo įsteigta EBSM, vėliau pervadinta ESSM, nėra jokios nuostatos, kuria remiantis būtų galima teigti, kad neteisėta sutartininkus vėliau įdarbinti misijoje *Eulex Kosovo*.

233 Trečia, ieškovas taip pat nepagrįstai remiasi 2014 m. birželio 30 d. *Tribunal du travail francophone de Bruxelles* (Prancūzų kalba bylas nagrinėjantis Briuselio darbo teismas, Belgija) sprendimu byloje RG Nr. 12/3600/A ir 2004 m. spalio 5 d. Sprendimu *Sanders ir kt. / Komisija* (T-45/01, EU:T:2004:289) kaip ne tik atskleidžiančiais diskriminacijos problemą, kylančią dėl „ne Sąjungos“ sutarčių, bet ir parodančiais, kokių finansinių pasekmių tai turi Sąjungos institucijoms.

234 Iš tiesų ieškovas nenurodo priežasčių, dėl kurių nagrinėjamu atveju šiais dviem sprendimais gali būti grindžiamas antrajame reikalavime pateiktas prašymas atlyginti žalą.

235 Be to, kalbant apie 2014 m. birželio 30 d. *Tribunal du travail francophone de Bruxelles* (Prancūzų kalba bylas nagrinėjantis Briuselio darbo teismas) sprendimą byloje RG Nr. 12/3600/A, konstatuotina, kad ginčas, dėl kurio priimtas tas sprendimas, kilo dėl veiksmų, neturinčių jokio reikšmingo ryšio su nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis. Iš tiesų tas ginčas visų pirma buvo susijęs su prašymu atlyginti žalą dėl tarptautinio civilio darbuotojo, dirbančio misijoje *Eulex Kosovo*, terminuotos darbo sutarties nutraukimo dėl sunkių nusižengimų. Tame sprendime *Tribunal du travail francophone de Bruxelles* (Prancūzų kalba bylas nagrinėjantis Briuselio darbo teismas) konstatavo, kad darbo sutartis buvo nutraukta dar nepasibaigus joje nustatytam laikotarpiui ne dėl sunkaus nusižengimo, nedarbingumo ar *force majeure* atvejo ir taip buvo pažeistos taikytinos Prancūzijos darbo teisės nuostatos, todėl ieškovui turi būti atlyginta žala. Taigi, kadangi ieškovas nepatikslino, kokias išvadas reikėtų padaryti iš šio sprendimo, Bendrasis Teismas negali jų nustatyti.

236 Be to, kalbant apie 2004 m. spalio 5 d. Sprendimą *Sanders ir kt. / Komisija* (T-45/01, EU:T:2004:289), kuriuo taip pat remiasi ieškovas, pasakytina, kad iš jo kylančių išvadų negalima pagal analogiją taikyti šioje byloje nagrinėjamam atvejui. To sprendimo 142 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad, nepasiūliusi ieškovams sudaryti laikinosios tarnybos sutarčių ir taip pažeidusi bendrosios įmonės, kurioje jie dirbo, įstatus, Komisija, įgyvendindama savo administracinius įgaliojimus, pažeidė iš šių įstatų kylančią suinteresuotųjų asmenų teisę. Šioje byloje ieškovas neįrodė, kad pagal Sąjungos teisės nuostatas jis turėjo teisę šio sprendimo 1–3 punktuose nurodytose misijose būti įdarbintas pagal KTĮS (arba pagal panašius nuostatus).

237 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta šio sprendimo 224–236 punktuose, konstatuotina, kad ieškovas neįrodė, jog padarytas pakankamai aiškus kokios nors teisės normos, suteikiančios jam teisių, pažeidimas.

238 Kadangi neįvykdyta viena iš kumuliacinių Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų, vadovaujantis šio sprendimo 216 punkte priminta jurisprudencija, antrajame reikalavime išdėstytą prašymą atlyginti žalą reikia atmesti kaip nepagrįstą ir nėra reikalo priimti sprendimo dėl atsakovių pateiktų šio prašymo nepriimtinumo pagrindų, nurodytų šio sprendimo 74 ir 218 punktuose.

3. Dėl papildomo prašymo atlyginti su sutartiniais santykiais nesusijusią žalą (trečiasis reikalavimas)

239 Tuo atveju, jeigu Bendrasis Teismas atmestų pirmuosius du pagrindinius reikalavimus, ieškovas subsidiariai pateikia reikalavimą atlyginti žalą, grindžiamą „Sąjungos institucijų“ deliktine atsakomybe. Jis tvirtina, kad atsakovės sutartiniuose santykiuose su ieškovu pažeidė teisinio saugumo, įgytų teisių paisymo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principus, teisę į gerą administravimą, administracinio skaidrumo principą, rūpestingumo pareigą, privačių asmenų apsaugos principą ir Gero elgesio kodeksą. Jis nurodo, kad, jei du pirmieji pagrindiniai reikalavimai būtų atmesti kaip nepriimtini arba nepagrįsti, tai reikštų, kad atsakovės pažeidė šiuos principus, teisę, pareigą ir kodeksą. Iš tiesų tokiu atveju jam būtų „neįmanoma nustatyti, kokia teisė taikoma jo sutartims ir kiek laiko ir kokia apimtimi galima remtis šiomis teisėmis ar jų pažeidimu“. Jis tvirtina, kad, jeigu Bendrasis Teismas atmestų pirmuosius du jo pagrindinius reikalavimus kaip nepriimtinus arba nepagrįstus, jis patirtų žalą, kuri, jo skaičiavimu, sudarytų 150 000 eurų.

240 Savo pastabose dėl atsakovių pateiktų nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų ieškovas teigia, kad iš ieškinio aiškiai matyti, jog jis subsidiariai prašo pripažinti institucijų deliktinę atsakomybę dėl pagrindinių teisių pažeidimo. Jis nurodo negalintis išsamiau paaiškinti, kokios jo teisės buvo pažeistos, nes šis pažeidimas gali būti nustatytas tik tuo atveju, jei Bendrasis Teismas atmestų pirmuosiuose dviejuose pagrindiniuose reikalavimuose suformuluotus jo prašymus. Būtent į šias konkrečias bylos aplinkybes ir jai taikomą teisinį pagrindą reikia atsižvelgti vertinant, ar laikytasi Procedūros reglamento 76 straipsnio nuostatų. Dėl tų pačių priežasčių, kurios išdėstytos dėl antrojo reikalavimo, ieškovas mano, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl trečiojo reikalavimo. Dėl sukurto teisinio pagrindo neaiškumo, nenuoseklumo ir nenuspėjamumo Komisija negalėjo priekaištauti ieškovui, kad šis neapibrėžė kiekvienos iš trečiajame reikalavime nurodytų institucijų atsakomybės dalies.

241 Tuo atveju, jei trečiasis reikalavimas būtų pripažintas priimtinu (o tam Taryba, Komisija ir EIVT prieštarauja teigdamos, kad ieškovo argumentai nepakankamai aiškūs), jos prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

242 Bendrasis Teismas mano, kad reikia išnagrinėti trečiajame reikalavime suformuluoto prašymo atlyginti su sutartiniais santykiais nesusijusią žalą priimtinumą.

243 Šiuo klausimu primintina, kad pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio pirmą pastraipą, siejamą su 53 straipsnio pirma pastraipa, ir Procedūros reglamento 76 straipsnio d punktą ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Ši nuoroda turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – priimti sprendimą dėl ieškinio, prireikus – be jokios kitos papildomos informacijos, kuria būtų galima pasiremti. Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą, kad ieškinys būtų priimtinas, reikia, jog esminės jį pagrindžiančios faktinės ir teisinės aplinkybės išplauktų – kad ir glaustai, tačiau sklandžiai ir suprantamai – iš paties ieškinio teksto. Konkrečiau kalbant, kad šie reikalavimai būtų patenkinti, ieškinyje, kuriuo siekiama Sąjungos institucijos tariamai padarytos žalos atlyginimo, turi būti nurodyti duomenys, kuriais remiantis būtų galima nustatyti institucijos elgesį, kurį skundžia ieškovas, priežastys, dėl kurių jis mano, kad egzistuoja priežastinis ryšys tarp elgesio ir žalos, kurią jis teigia patyręs, ir žalos pobūdis ir dydis (žr. 2010 m. kovo 2 d. Sprendimo *Arcelor / Parlamentas ir Taryba*, T-16/04, EU:T:2010:54, 132 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2015 m. spalio 5 d. Nutarties *Grigoriadis ir kt. / Parlamentas ir kt.*, T-413/14, nepaskelbta Rink., EU:T:2015:786, 30 punktą).

244 Vis dėlto konstatuotina, kad nei iš ieškinio, net vertinant bendrai, nei iš vėlesnių ieškovo pateiktų rašytinių dokumentų negalima, kaip reikalaujama, aiškiai ir tiksliai nustatyti, ar yra pakankamas tiesioginis priežastinis ryšys tarp pažeidimų, kuriuos tariamai padarė atsakovės, ir ieškovo trečiajame reikalavime suformuluotame prašyme atlyginti žalą nurodytos žalos.

245 Iš esmės ieškovas nurodo žalą, kuri būtų patirta Bendrajam Teismui atmetus pirmuosius du pagrindinius jo reikalavimus. Savo prašymą pripažinti atsakovių deliktinę atsakomybę jis grindžia būtent šia žala, remdamasis SESV 268 ir 340 straipsniais.

246 Taigi, nors ieškovas savo prašymą atlyginti žalą grindžia Bendrojo Teismo veiksmais, kad apibūdintų nurodytą žalą, jis prašo pripažinti būtent atsakovių deliktinę atsakomybę iš esmės dėl jų neteisėtų veiksmų, nurodytų pateikiant pirmuosius du reikalavimus, dėl kurių jis patyrė su sutartiniais santykiais susijusią ir su jais nesusijusią žalą. Šiomis aplinkybėmis Bendrajam Teismui nesuprantama, kaip jo sprendimas atmesti du pirmuosius pagrindinius reikalavimus kaip nepagrįstus galėtų padaryti ieškovui žalos, už kurią būtų atsakingos atsakovės.

247 Darytina išvada, kad trečiasis reikalavimas, pateiktas kaip papildomas, neatitinka Procedūros reglamento 76 straipsnio d punkte numatytų reikalavimų, todėl turi būti atmestas kaip akivaizdžiai nepriimtinas, nes nėra aiškus (žr. šio sprendimo 73 ir 241 punktus).

248 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 216, 238 ir 247 punktuose, pirmasis ir antrasis reikalavimai turi būti atmesti kaip nepagrįsti, o trečiasis – kaip nepriimtinas, todėl reikia atmesti visą ieškinį ir nėra reikalo priimti sprendimo dėl atsakovių pateiktų kitų nepriimtinumu grindžiamų prieštaravimų, remiantis šio sprendimo 216 punkte priminta jurisprudencija.

V. Dėl bylinėjimosi išlaidų

249 Pagal Procedūros reglamento 219 straipsnį sprendime, kuris priimamas panaikinus pirmesnį sprendimą ir grąžinus bylą, Bendrasis Teismas sprendžia bylinėjimosi išlaidų, susijusių su jo nagrinėtomis bylomis ir su Teisingumo Teismo nagrinėtais apeliaciniais skundais, klausimus.

250 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo.

251 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

252 Sprendime dėl apeliacinio skundo Teisingumo Teismas atidėjo bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą. Taigi šiame sprendime Bendrasis Teismas turi nuspręsti dėl bylinėjimosi išlaidų, susijusių su jo nagrinėtomis bylomis ir Teisingumo Teismo nagrinėtu apeliaciniu skundu, kaip nurodyta Procedūros reglamento 219 straipsnyje.

253 Kadangi atsakovės pralaimėjo apeliacinį procesą Teisingumo Teisme nagrinėjant bylą C-43/17 P, jos turi padengti savo ir ieškovo bylinėjimosi išlaidas, patirtas per šį procesą ir per procesą Bendrajame Teisme prieš pateikiant apeliacinį skundą (byla T-602/15), skaičiuojant nuo to momento, kai toje byloje jos atskirais dokumentais pateikė nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus.

254 Kadangi ieškovas pralaimėjo bylą, grąžintą Bendrajam Teismui (byla T-602/15 RENV), jis turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas, įskaitant susijusias su ieškinio pareiškimu, ir su šia byla susijusias atsakovių bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (antroji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**

2. **Europos Sąjungos Taryba, Europos Komisija, Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) ir misija *Eulex Kosovo* padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir ieškovo bylinėjimosi išlaidas, patirtas per apeliacinį procesą Teisingumo Teisme nagrinėjant bylą C-43/17 P ir per pradinį procesą Bendrajame Teisme nagrinėjant bylą T-602/15, skaičiuojant nuo to momento, kai toje byloje jos atskirais dokumentais pateikė nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus.**

3. **Priteisti iš Liam Jenkinson bylinėjimosi išlaidas, patirtas per procesą Bendrajame Teisme grąžinus bylą (T-602/15 RENV), įskaitant su ieškinio pareiškimu susijusias išlaidas, ir atsakovių per šį procesą patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

Van der Woude Tomljenović Schalin

Škvařilová-Pelzl Nõmm

Paskelbta 2021 m. lapkričio 10 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

I. Ginčo aplinkybės . . . 2

II. Procesas Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme . . . 3

III. Reikalavimai . . . 5

IV. Dėl teisės . . . 7

A. Pirminės pastabos . . . 7

1. Dėl ieškinio ir ieškovo pirmųjų trijų reikalavimų teisinio pagrindo ir dalyko . . . 7

2. Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos priėmus sprendimą dėl apeliacinio skundo . . . 10

B. Dėl priimtinumo . . . 12

C. Dėl esmės . . . 13

1. Dėl pagrindinio reikalavimo pakeisti sutartinius santykius į neterminuotą darbo sutartį ir atlyginti su sutartiniais santykiais susijusią žalą (pirmasis reikalavimas) . . . 13

a) Dėl prašymo paeiliui sudarytas terminuotas darbo sutartis pakeisti į vieną neterminuotą darbo sutartį . . . 13

1) Dėl vienuolikai terminuotų darbo sutarčių taikytinos teisės nustatymo . . . 14

i) Pirminės pastabos . . . 15

ii) Nagrinėjamiems sutartiniams santykiams taikytinos nacionalinės teisės nustatymo taisyklės . . . 16

iii) Dėl nuostatos, kuria remiantis būtų galima tiesiogiai išspręsti ginčą, kuriuo grindžiamas pirmasis reikalavimas, nebuvimo vienuolikoje terminuotų darbo sutarčių . . . 17

iv) Dėl nacionalinės materialinės teisės, taikytinos pirmosioms devynioms terminuotoms darbo sutartims, kurias ieškovas sudarė su misijos „Eulex Kosovo“ vadovu . . . 18

v) Dėl nacionalinės materialinės teisės, taikytinos dešimtai ir vienuoliktai terminuotoms darbo sutartims, kurias ieškovas sudarė su misija „Eulex Kosovo“ . . . 20

2) Nagrinėjamu atveju taikytina Airijos materialinė darbo teisė, kuria perkeliamas Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punktas . . . 22

3) Dėl Airijos darbo teisės taikymo prašymui pakeisti vienuolika terminuotų darbo sutarčių į neterminuotą darbo sutartį . . . 23

b) Dėl prašymo atlyginti visą su sutartiniais santykiais susijusią žalą . . . 35

2. Dėl pagrindiniame reikalavime pateikto prašymo atlyginti su sutartiniais santykiais nesusijusią žalą (antrasis reikalavimas) 36

3. Dėl papildomo prašymo atlyginti su sutartiniais santykiais nesusijusią žalą (trečiasis reikalavimas) 40

V. Dėl bylinėjimosi išlaidų 41